

Załącznik Nr 1 do:

Uchwały Nr XIV/83/08

Rady Gminy Stargard Szczeciński

z dnia 25 stycznia 2008 r.

STRATEGIA

ROZWOJU

SPOŁECZNO –

GOSPODARCZEGO

GMINY STARGARD

SZCZECIŃSKI

NA LATA 2007-2020

Stargard Szczeciński, listopad 2007 r.

Zleceniodawca:

Gmina Stargard Szczeciński
ul. Rynek Staromiejski 5
73-110 Stargard Szczeciński
tel.: (091) 577 20 27
e-mail: sekretariat@ gmina.stargard.pl
http: www.gmina.stargard.pl

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.
al. 3-go Maja 11
76-200 Słupsk
tel. (059) 8 456 301-302
fax. (059) 8 456 303
e-mail: office@bm-intl.2com.pl
http: www.bmintl.com

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewsa 4E
61 – 606 Poznań
tel/fax (061) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Zacisze 6
31 – 156 Kraków
tel: (018) 426 13 55
fax (018)426 13 59
e –mail: office@bm-intl.com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA
Rue Wiertz 50/28
1050 Brussels, Belgium
tel. [32-2] 644 36 89
fax [32-2] 648 07 80
http: www.bmintl.com

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	4
1. METODOLOGIA	5
2. RAPORT O STANIE GMINY	7
2.1. Ogólna charakterystyka gminy	7
2.2. Gmina w statystyce	11
2.3. Działalność produkcyjno-usługowa i budownictwo	17
2.4. Infrastruktura techniczna	18
2.4.1. Transport i komunikacja	18
2.4.2. Telekomunikacja	21
2.4.3. Zaopatrzenie w ciepło	21
2.4.4. Zaopatrzenie w gaz	21
2.4.5. Zaopatrzenie w wodę	22
2.4.6. Kanalizacja	22
2.4.7. Oczyszczalnie ścieków	22
2.5. Gospodarka odpadami	23
2.6. Ochrona środowiska przyrodniczego; obszary chronione	23
2.6.1. Obszary zasobowe	23
2.6.2. Obiekty zabytkowe	28
2.7. Turystyka i baza turystyczna	30
2.8. Oświata i wychowanie	30
2.9. Kultura w gminie	31
2.9.1. Placówki kulturalne	31
2.9.2. Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych	32
2.9.3. Obiekty kulturalne i ich stan techniczny	33
2.10. Ochrona zdrowia	34
2.11. Zasoby mieszkaniowe	34
2.12. Pomoc społeczna	35
2.13. Rynek pracy i bezrobocie	39
2.14. Bezpieczeństwo publiczne	43
3. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY – ANKIETA	45
4. ANALIZA SWOT	47
5. DIAGNOZA STANU	51
6. MISJA	55
7. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA	57
7.1. INFRASTRUKTURA	58
7.2. GOSPODARKA	59
7.3. PRZESTRZEŃ	60
7.4. SPOŁECZNOŚĆ	61
7.5. EKOLOGIA.....	62
8. WARIANT ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO - PO KOREKTACH EKSPERCKICH	63
8.1. KOMENTARZ DO WARIANTU ROZWOJU	63
8.2. CELE STRATEGICZNE, PRIORYTETY I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA	65
9. POWIĄZANIE CELÓW Z ZAŁOŻENIAMI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	70
10. ANKIETY POGLĄDOWE	73
11. WDRAŻANIE STRATEGII	81
12. MONITOROWANIE STRATEGII	83
13. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	93

WSTĘP

Podstawą rozwoju gminy Stargard Szczeciński jest zaktualizowana strategia, która określa misję oraz cele i kierunki działania do roku 2020. Dokument ten poddany ocenie radnych, a następnie uchwalony przez Radę Gminy zawiera również opcje i wariant rozwoju.

W dalszej części opracowania przedstawiono wyniki będące kompilacją debat strategicznych i autorskiego uporządkowania wyników prac uczestników sesji, przy czym sformułowania misji, celów i kierunków działania pozostawiono w formie zbliżonej do proponowanej przez uczestników debat. Zmiana treści poszczególnych celów i kierunków działania miała jedynie na celu dostosowanie istniejących sformułowań do zasad tworzenia poszczególnych elementów strategii.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest „Raport o stanie gminy” zawierający podstawowe informacje o Gminie Stargard Szczeciński uwzględniając stan jednostek podległych bezpośrednio Wójtowi Gminy Stargard Szczeciński.

Raport został opracowany wg wcześniej przygotowanego schematu przy udziale pracowników Urzędu Gminy w Stargardzie Szczecińskim.

W proces opracowania „Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński” zostało włączonych kilkadziesiąt osób, będących reprezentantami środowisk społecznych, biznesowych, samorządowych i Rady Gminy.

1. METODOLOGIA

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński została opracowana przyjmując za podstawę wyniki debat strategicznych organizowanych Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego.

Przeprowadzono dwie aktualizujące debaty z udziałem liderów lokalnych, reprezentujących: Radnych Gminy Stargard Szczeciński, przedstawicieli Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych, środowisk biznesowych oraz mieszkańców gminy, których celem była aktualizacja dotychczas obowiązującej Strategii Rozwoju i dostosowanie jej zapisów do dokumentów wyższego rzędu takich jak **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku i Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013**.

Pierwsza sesja strategiczna odbyła się w dniu 26 września 2007 roku w siedzibie Gimnazjum Gminnego w Stargardzie Szczecińskim, a jej celem było zidentyfikowanie celów w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno - gospodarczego.

Na podstawie wcześniej wypracowanej **analizy SWOT: silne strony** (wewnętrzne) gminy, **słabe strony** (wewnętrzne), **szanse** (zewnętrzne) i **zagrożenia** (zewnętrzne) zespół ekspercki odpowiedział na pytanie: *Co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony gminy i zniwelować zagrożenia?*

Na podstawie tak postawionego pytania zespół ekspercki przygotował kilkanaście celów opierając się na wcześniej wybranych słabych stronach i zagrożeniach. Podobnie zespół pracował przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans.

Kolejnym krokiem była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach życia społeczno – gospodarczego, która stała się przedmiotem prac podczas drugiej debaty strategicznej zorganizowanej w dniu 6 listopada 2007 r. Przyjęto, że w każdym obszarze winny zostać wyróżnione trzy cele pierwszorzędne, bez których dany obszar nie może się rozwijać, trzy cele drugorzędne, które przyspieszają rozwój danego obszaru oraz trzy cele trzeciorzędne - ważne dla rozwoju danego obszaru, ale z bliżej nie określonym w dekadzie czasem i tempem ich realizacji.

W ten sposób wynikiem konsultacji po drugiej debacie strategicznej było zhierarchizowanie kilkudziesięciu celów w pięciu obszarach społeczno – gospodarczych (infrastruktura, społeczność, gospodarka, przestrzeń, ekologia) oraz zidentyfikowanie kierunków działania do wypracowanych wcześniej celów. Następnym krokiem w pracach nad aktualizacją dokumentu Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński było określenie przez zespół ekspercki Wybranego Wariantu Rozwoju Gminy, warunkującego prawidłowy rozwój społeczno-gospodarczy.

2. RAPORT O STANIE GMINY

2.1. Ogólna charakterystyka gminy¹

Gmina Stargard Szczeciński położona jest w zachodniej części powiatu stargardzkiego, w województwie zachodniopomorskim. Gmina Stargard Szczeciński graniczy z gminami powiatu stargardzkiego, tj.: z gminą miejską Stargard Szczeciński oraz gminą Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa i Suchań, a także z gminami powiatu goleniowskiego (Goleniów i Maszewo), powiatu gryfińskiego (Stare Czarnowo) oraz powiatu pyrzyckiego (Warnice).

Przez gminę prowadzą drogi krajowe: nr 10 łącząca Stargard Szczeciński przez Kobylankę ze Szczecinem i Suchaniem (kierunek Bydgoszcz) oraz nr 20 do Chociwła (kierunek Gdynia). Przez gminę prowadzą także dwie drogi wojewódzkie: nr 106 relacji Rzewnowo - Pyrzyce i nr 142 Szczecin – Lisowo. Siedziba gminy Stargard Szczeciński posiada również połączenia kolejowe ze Szczecinem, Gdańskiem, Piłą i Poznaniem.

Rysunek 1 Położenie gminy Stargard Szczeciński na terenie powiatu stargardzkiego

Źródło: www.gminy.pl

¹ Opracowano na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Stargard Szczeciński oraz informacji zawartych na stronie internetowej www.gmina.stargard.pl

Gmina Stargard Szczeciński to gmina o bogatych tradycjach rolniczych. Stąd jej powierzchnia w znacznej mierze wykorzystywana jest do produkcji rolnej. Na terenie gminy istnieją zarówno małe gospodarstwa indywidualne, jak i gospodarstwa o powierzchni 1000 ha. Gmina posiada również potencjał ludzki umożliwiający utrzymanie i rozwój produkcji przemysłowej i budownictwa. Korzystne położenie w bliskim sąsiedztwie Szczecina i wokół miasta Stargard, jak również otwartość władz wobec wszystkich inicjatyw gospodarczych są atutami potwierdzającymi atrakcyjność gminy wobec rosnących oczekiwań potencjalnych inwestorów.

Pod względem geograficznym gmina Stargard Szczeciński leży na równinach: Pryzycko-Stargardzkiej i Nowogardzkiej. Ze względu na brak przemysłu gmina pozostaje dziś rzadką enklawą czystego środowiska naturalnego. W granicach gminy znajdują się cenne ze względów krajobrazowych i przyrodniczych obszary mające znaczenie regionalne a nawet ponadregionalne. Należą do nich: rytna jeziora Miedwie (piąte co do wielkości jezioro w Polsce), dolina rzeki Iny i rzeki Krapielei (zróżnicowany siedliskowo i krajobrazowo obszar w obrębie naturalnych granic rzeki Krapiel, na jego terenie występuje łącznie 484 gatunków roślin, w tym 14 gatunków chronionych, 12 gatunków z „Czerwonych List” oraz 25 gatunków rzadko spotykanych w skali regionalnej), a także rezerwat przyrody Ozy Kiczarowskie (rezerwat geologiczny utworzony w 1962 r. na powierzchni 4,7 ha, jest to wał powstały wskutek nagromadzenia się piasku w dolinach rzecznych płynących pod lodowcem lub w szczelinach w obrębie lodowca).

Gmina Stargard Szczeciński należy także do najbogatszych na Pomorzu Zachodnim gmin pod względem liczby zabytkowych założeń pałacowo - parkowych. Parki wiejskie, aleje oraz starodrzewy przykościelne i cmentarne stanowią wartościowy element krajobrazu gminy jako składnik szaty roślinnej, jak i część zasobów kulturalnych. Do najważniejszych z nich należą:

- Park w Małkocinie - park o kompozycji naturalistycznej, z elementami barokowymi, ze stawem, lodownią - stanowiący tło kolorystyczne dla zabytkowych form architektonicznych. Park pałacowy, obecnie zarośnięty krzewami i podrostem drzew, powstał w XIX wieku jako park naturalistyczny z założenia osiowego;
- Park w Ulikowie - niewielki park luźno wytyczony nad brzegiem strumyka, park o zatartym układzie, w formie kępy zieleni nadwodnej. Łączy się w ciąg z zadrzewieniami wzdłuż strumienia będącego dopływem Kąpieli;
- Park w Pęzinie - park zamkowy, o zatartym układzie dróg parkowych, z zachowanym w 60% drzewostanem i czytelnymi zarysami fosy. Powstał w II poł. XVIII wieku jako park krajobrazowy z fragmentami założenia romantycznego. W XIX wieku istniejący drzewostan wzbogacony został gatunkami pochodzenia obcego, w okresie tym powiększony został również teren parku;
- Park w Barzkowicach - park pałacowy, charakteryzujący się czytelnym układem parku, polany i łąki. Na jego terenie znajdują się stawy oraz rzeczka Pęzina. Istnieje główna alejka

parkowa i droga dojazdowa do pałacu. Park powstał na początku XI wieku jako krajobrazowy, ozdobny z elementami naturalistycznymi;

- Park w Krąpieci - rozległy park krajobrazowy z oczkami polodowcowymi oraz licznymi drzewami liściastymi o walorach zabytkowych;
- Park w Strzyżynie - park pałacowy, o częściowo zatartym układzie. Z pierwotnego starszego założenia zachowała się 250 - letnia aleja lipowa. Park krajobrazowy, naturalistyczny pochodzi z połowy XIX wieku. Teren parku ograniczony jest meandrowato przepływającą rzeką;
- Park w Skalinie - rozległy park krajobrazowy w kształcie wydłużonego trapezu, wytyczony wzdłuż cieku wodnego, między podwórzem a wsią. Park pałacowy powstał na początku XIX wieku jako park krajobrazowy, naturalistyczny ze stawem;
- Park w Wierzchładzie - park pałacowy, powstał w II połowie XVIII wieku jako barokowy, wieloosiowy. Przebudowany w XIX wieku na park krajobrazowy z zachowaniem alei dojazdowych do pałacu;
- Park w Koszewku - park pałacowy. Najstarsze drzewa pochodzą z końca XVIII wieku. W połowie XIX wieku park przekształcono poprzez dosadzanie drzew. W latach 30 - tych XX wieku powstała aleja kasztanowców;
- Park w Koszewie - park o założeniu krajobrazowym, naturalistycznym, tarasowo opadającym w kierunku jeziora, z kilkoma pomnikami przyrody. Obecnie o częściowo zachowanym starodrzewie.

Powierzchnia

Gmina Stargard Szczeciński jest największą gminą pod względem powierzchni w powiecie stargardzkim, zajmuje obszar ponad 31 tys. ha. W jej granicach znajduje się 38 miejscowości należących do 30 sołectw. Szczegółowy wykaz sołectw przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 Wykaz sołectw wchodzących w skład gminy Stargard Szczeciński

Lp.	NAZWA SOŁECTWA	POWIERZCHNIA (HA)	LUDNOŚĆ
1.	Barzkowice	1437,8640	622
2.	Golina	330,5053	112
3.	Grabowo	722,7489	318
4.	Grzędzice	1251,6766	845
5.	Kiczarowo	1144,4945	190
6.	Klepino	737,1149	419
7.	Koszewo	1647,4177	613
8.	Krąpiel	2098,7458	935
9.	Kurcewo	393,9679	121
10.	Lipnik	849,9431	356
11.	Lubowo	305,6017	124
12.	Małkocin	1536,3094	473
13.	Pężino	2005,0785	1149
14.	Poczernin	1450,8661	222
15.	Rogowo	455,0691	134
16.	Skalin	3996,2132	623
17.	Smogolice	813,4032	90
18.	Sowno	982,8457	482
19.	Strachocin	556,3783	275
20.	Strumiany	186,0414	64
21.	Strzyżno	1039,0120	383
22.	Sułkowo	365,4964	178
23.	Święte	606,0824	185
24.	Tychowo	914,2308	361
25.	Trzebiatów	949,2795	348
26.	Ulikowo	1284,6636	577
27.	Warchlino	1456,8257	168
28.	Witkowo I	1442,4534	465
29.	Witkowo II		530
30.	Żaworo	948,2156	348
RAZEM		31908,5447	11710

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

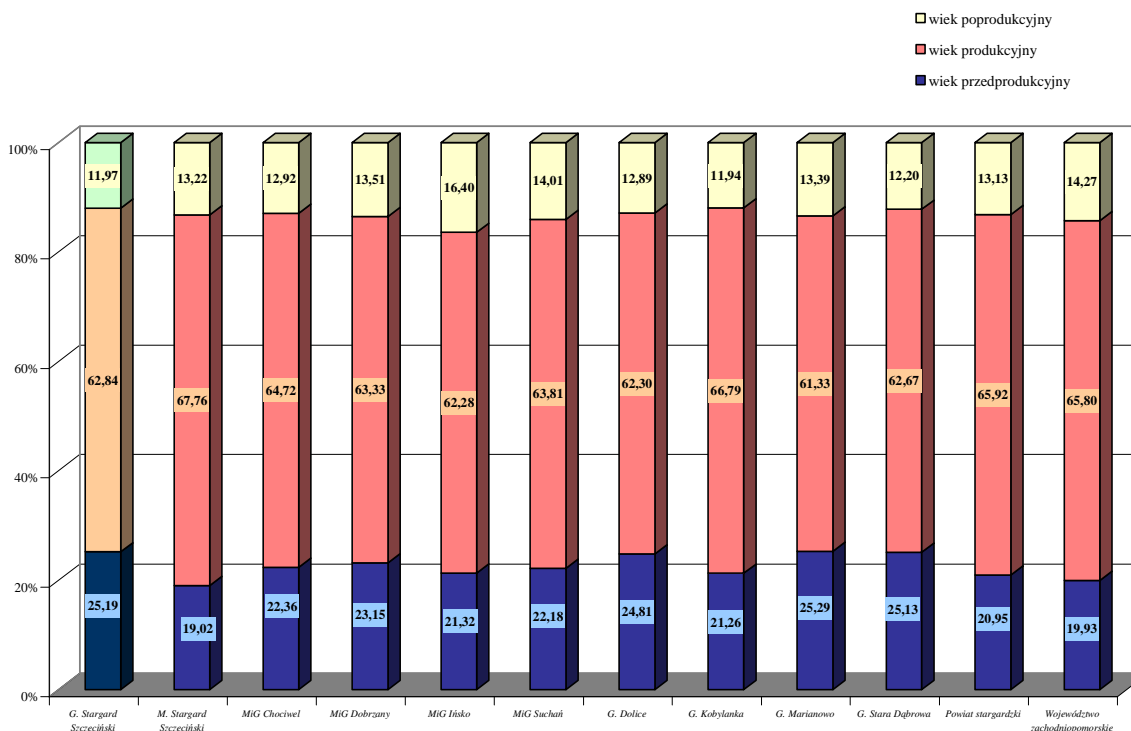
2.2. Gmina w statystyce

Tabela 2 Przekrój statystyczny gminy Stargard Szczeciński – stan na koniec 2006 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	11 385
mężczyźni	5 720
kobiety	5 665
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	2 868
mężczyźni	1 459
kobiety	1 409
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	7 154
mężczyźni	3 827
kobiety	3 327
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	1 363
mężczyźni	434
kobiety	929
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59
Urodzenia żywe w 2006 roku	155
Zgony ogółem w 2006 roku	83
Przyrost naturalny	72

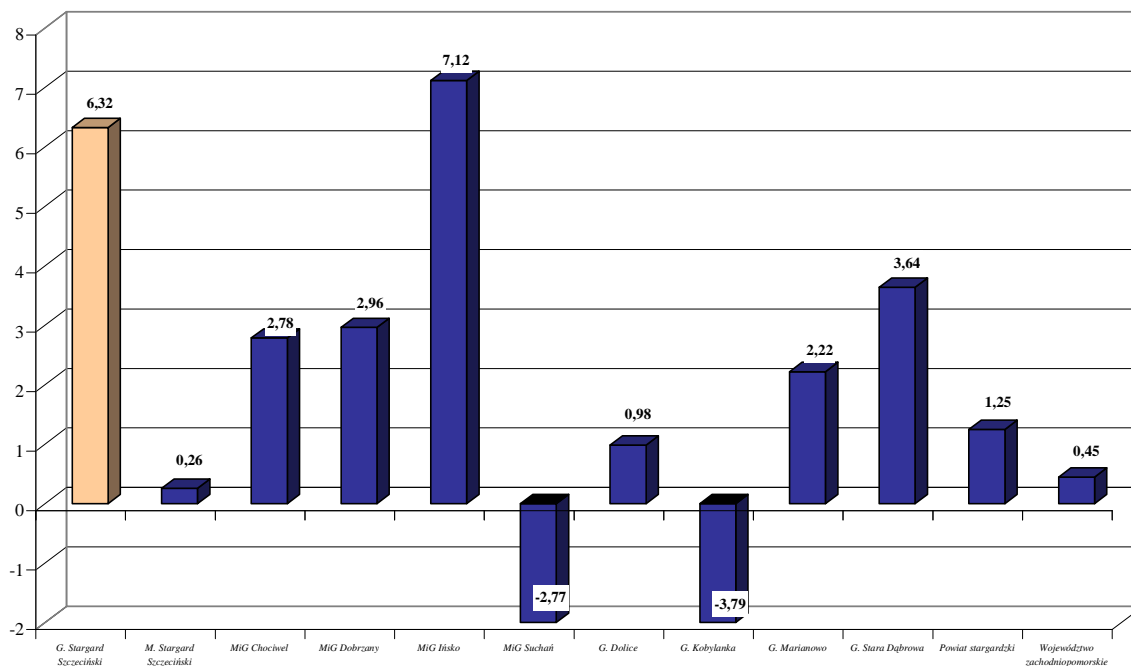
Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wykres 1 Struktura ekonomiczna ludności

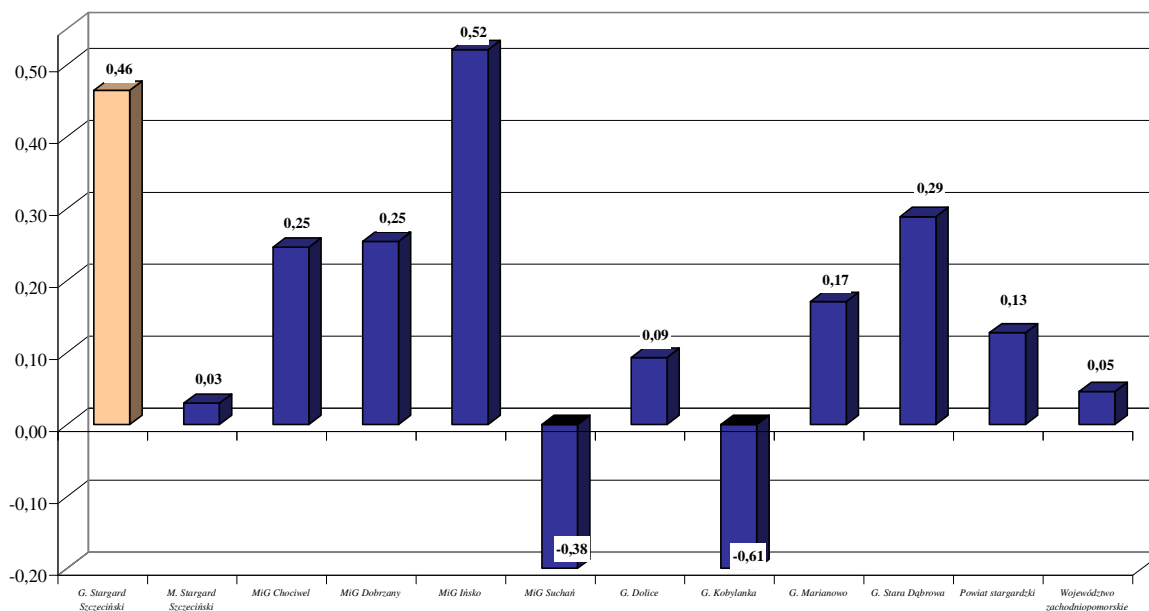
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 2 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 3 Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe – zgony): urodzenia żywe

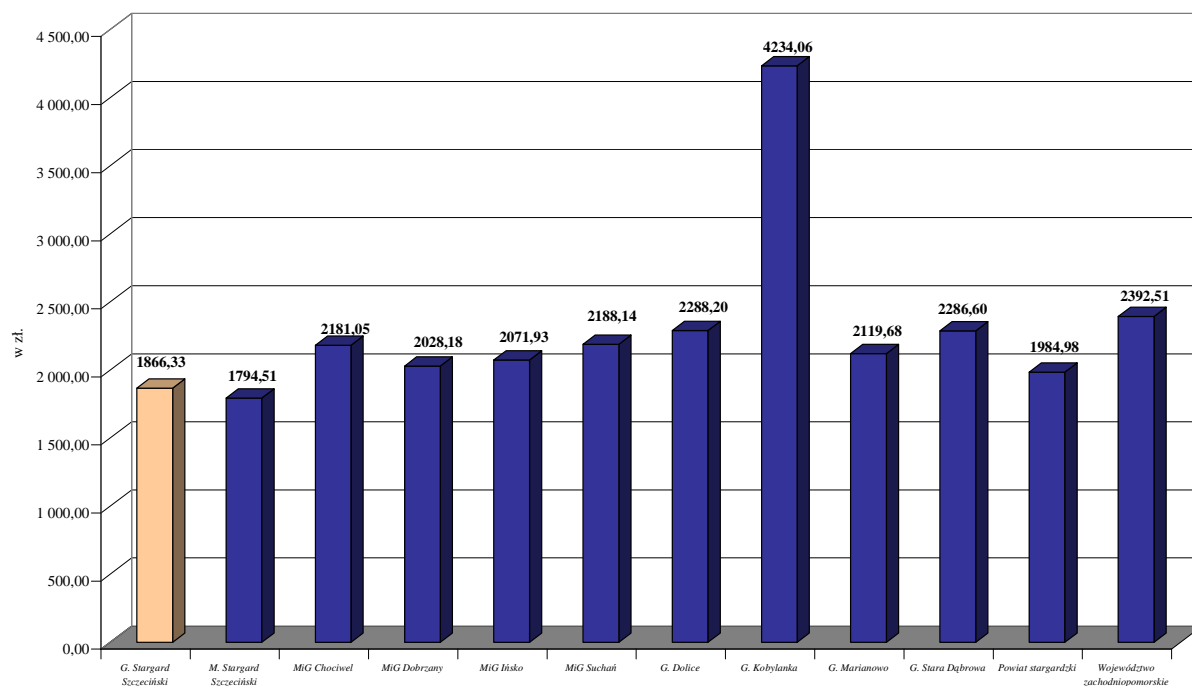
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Tabela 3 Dochody i wydatki budżetu Gminy Stargard Szczeciński na koniec 2006 r.

Dochody budżetu gminy ogółem w 2006 roku (w złotych)	21 130 599,85
Dochody własne gminy w 2006 roku (w złotych)	8 001 215,36
Wydatki budżetu gminy ogółem w 2006 roku (w złotych), w tym na:	19 702 161,70
rolnictwo i łowiectwo	391,941,58
transport i łączność	746 763,13
gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	658 126,91
gospodarkę mieszkaniową	49 256,24
administrację publiczną	2 275 591,03
oświatę i wychowanie	7 821 484,51
ochronę zdrowia	148 526,65
kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	758 175,22
pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5 995 511,06
kulturę fizyczną i sport	187 513,37

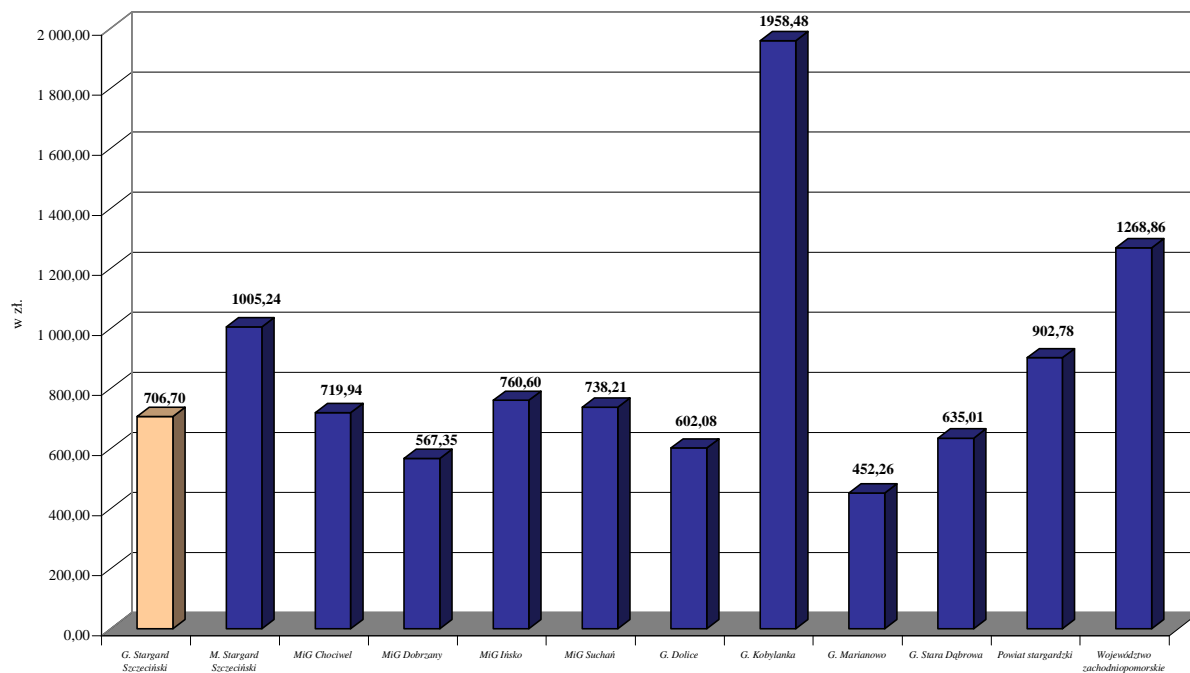
Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wykres 4 Dochody budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

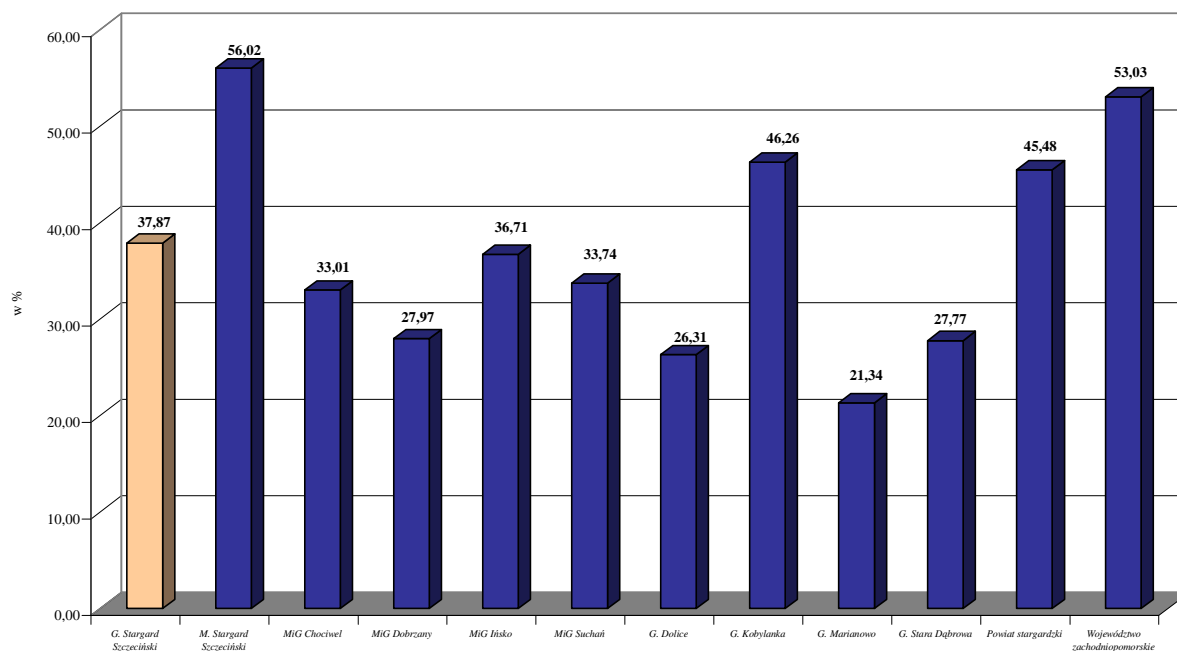
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 5 Dochody własne budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

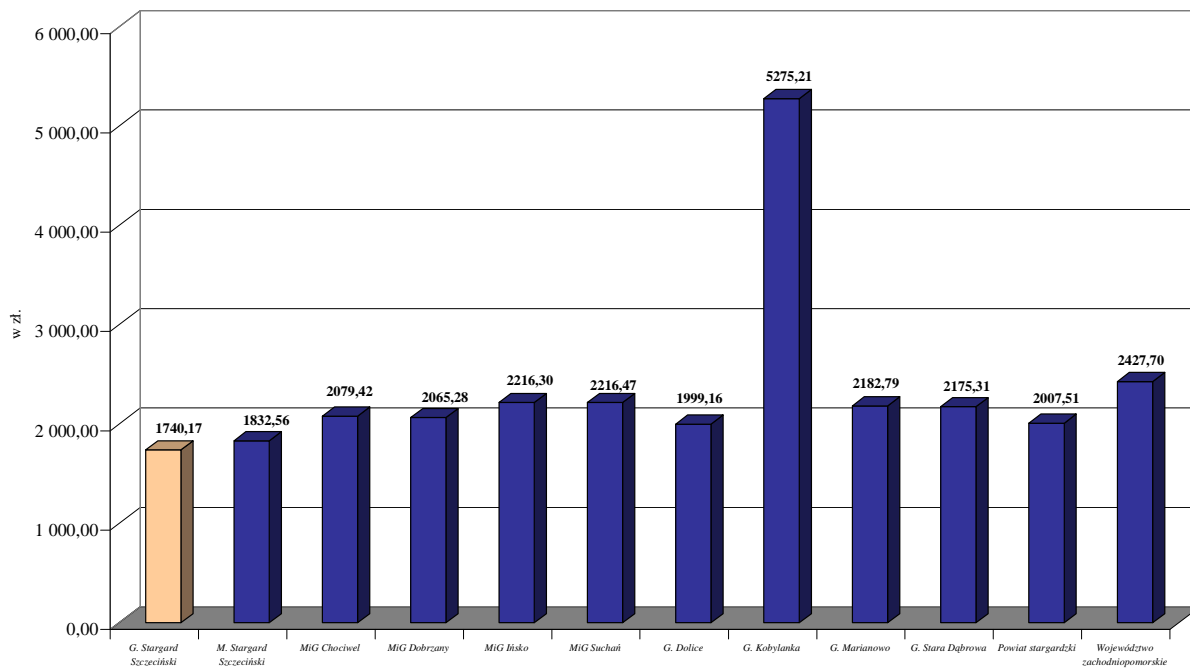
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 6 Samodzielność budżetów gmin – procent dochodów własnych w dochodach ogółem

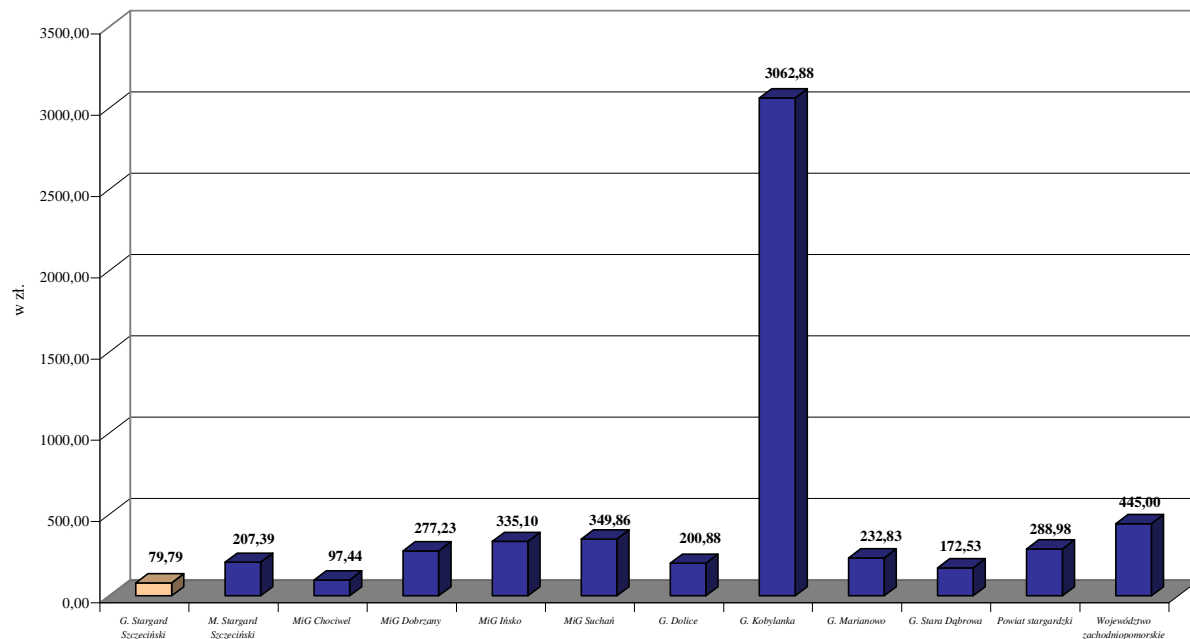
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 7 Wydatki budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

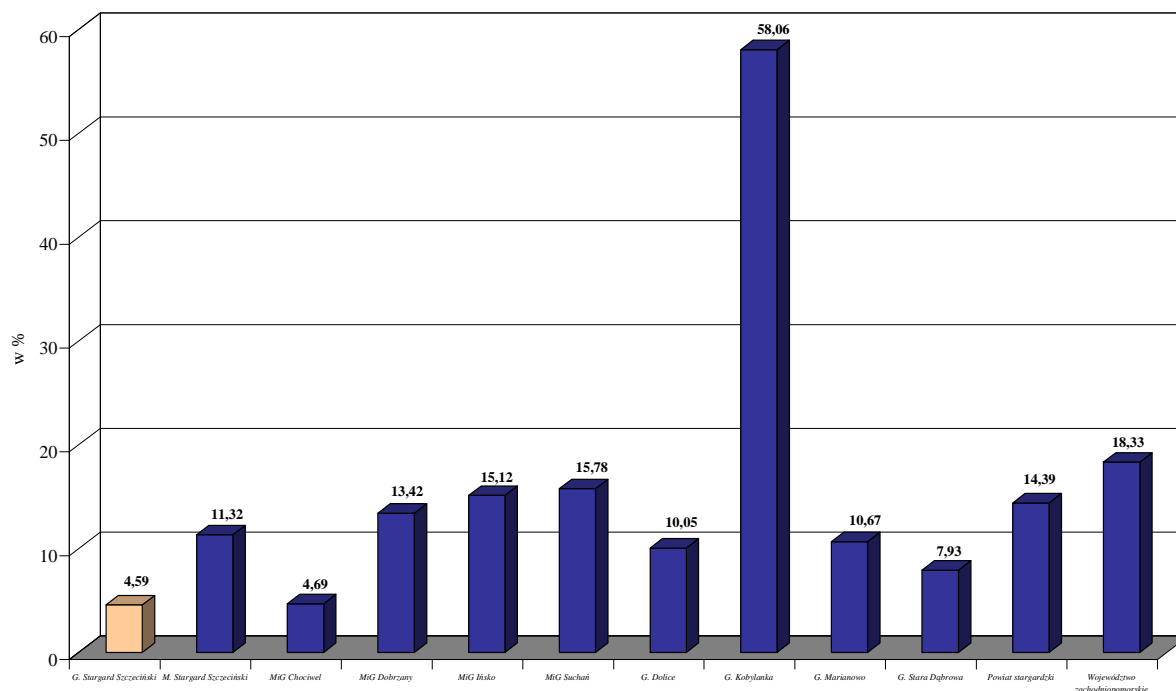
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 8 Wydatki inwestycyjne budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

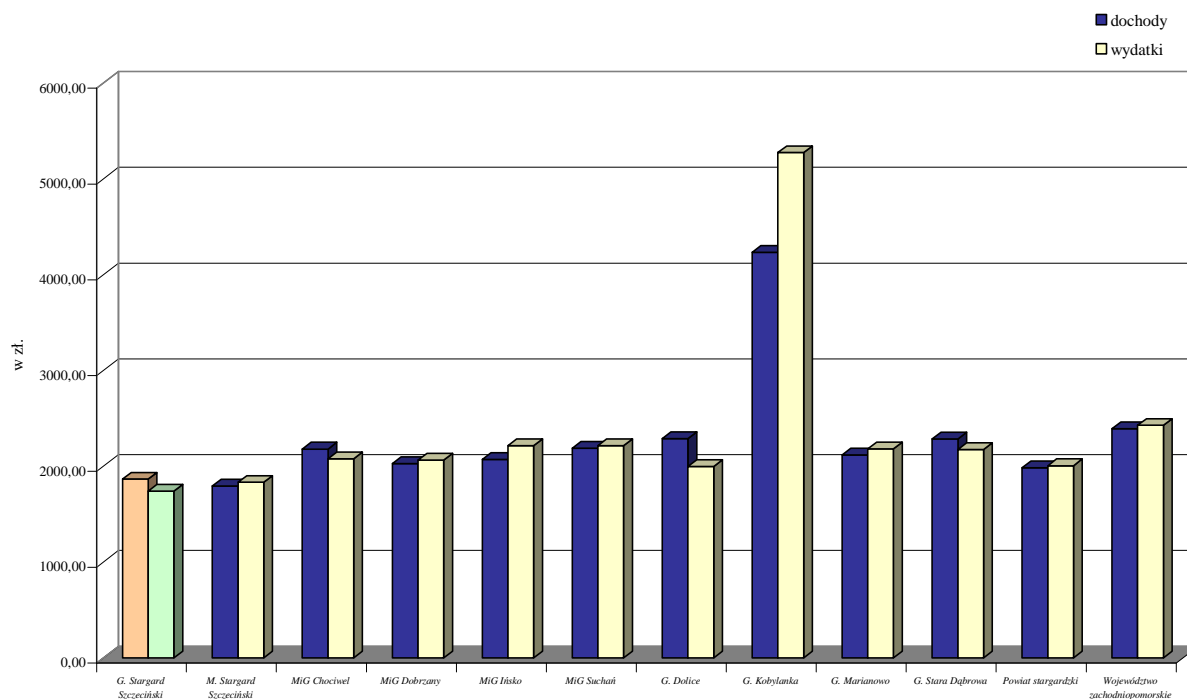
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 9 Procent wydatków inwestycyjnych budżetów gmin w wydatkach ogółem

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

Wykres 10 Dochody i wydatki budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

2.3. Działalność produkcyjno-usługowa i budownictwo

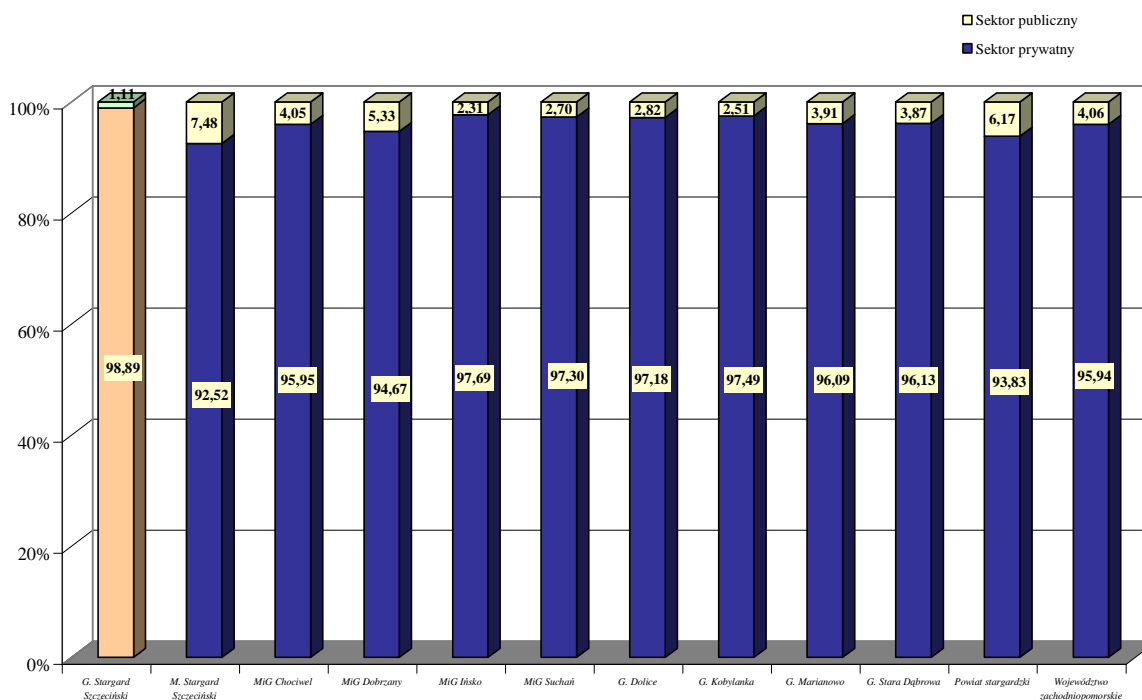
Na terenie gminy prowadziło działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej 600 podmiotów gospodarczych (stan na koniec 2006 roku).

Tabela 4 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Placówki handlowe i gastronomiczne	468	172	181
Produkcja wyrobów przemysłowych	14	19	21
Produkcja wyrobów spożywczych	2	3	3
Budownictwo	124	137	175
Usługi transportowe	51	49	46
Zakłady produkcyjno-usługowe	49	64	68
Pozostałe	76	84	106
OGÓŁEM:	484	528	600

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Wykres 11 Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2006 rok

2.4. Infrastruktura techniczna

2.4.1. Transport i komunikacja

Sieć drogową na terenie gminy Stargard Szczeciński tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które dzieli się na następujące kategorie:

- drogi krajowe,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Szczegółowy szkielet układu drogowego gminy przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5 Szkielet układu drogowego gminy Stargard Szczeciński

Lp.	Rodzaj drogi	Długość ogółem w km	w tym utwardzone w km
1.	drogi krajowe	16,854	16,854
2.	drogi wojewódzkie	12,133	12,133
3.	drogi powiatowe	130,756	112,798
4.	drogi gminne	33,176	16,581

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Pozostałe drogi gminne podzielono wg ważności i funkcji:

- drogi podstawowe – gminne – 33,176 km,
- drogi pomocnicze – wewnętrzne – 377,276 km.

Tabela 6 Wykaz mostów i wiaduktów na terenie gminy

Lp.	Nazwa gminy / lokalizacja	Liczba mostów	Długość mostów (mb)
1.	Stargard Szczeciński / na drogach gminnych, na drogach Skarbu Państwa	3	25,51
2.	Stargard Szczeciński / na drogach wewnętrznych	5	55,61
3.	Stargard Szczeciński / na drogach Skarbu Państwa	1	16,53

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Gmina Stargard Szczeciński posiada rozbudowaną sieć dróg gminnych i powiatowych. Ponadto przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie oraz dwie drogi krajowe. Szczegółowy wykaz dróg prowadzących przez teren gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7 Wykaz dróg gminnych przebiegających przez teren gminy

Lp.	Numer drogi	Nazwa odcinka drogi	Określenie odcinka		Długość odcinka - km	Rodzaj nawierzchni
			początek	koniec		
1.	5102	Skalin - Wierzchłąd	Jeziorno Miedwie	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1711Z	1,872	Żużel, asfalt
2.	5103	Koszewko - Słotnica	Nawierzchnia asfaltowa - jezioro Miedwie	Skrzyżowanie lewo-prawo z drogą wewnętrzną - działka 12	2,69	Asfalt, bruk
3.	5105	Koszewo - Młodolice	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1713Z	Granica obrębu	2,38	Żużel, grunt
4.	5106	Skalin - Giżynek	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1711Z	Granica obrębu i gminy	1,50	grunt
5.	5117	Lubowo – Rogowo - Poczernin	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1710Z	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1708Z	5,90	asfalt
6.	5119	Grabowo - Kłepino	Skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 106	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0731Z	3,50	Żużel, grunt
7.	5127	Grabowo – Piaszcze - Łęczyce	Skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 106	Granica obrębu i gminy	2,60	Żużel, grunt
8.	5129	Kiczarowo - Kicko	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1726Z	Granica obrębu i gminy	0,74	Żużel
9.	5130	Kiczarowo - Nowa Dąbrowa	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1726Z	Granica obrębu i gminy	1,10	Żużel, grunt
10.	5136	Trzebiatów - droga powiatowa nr 1731Z	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1730Z	Granica obrębu i gminy	2,24	Asfalt, bruk, drunt
11.	5141	Karpień - Żukowo	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 10	Granica obrębu i gminy	1,85	asfalt
12.	5146	Witkowo - Stargard	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1711Z, do obwodnicy	Granica obrębu i gminy z wyłączeniem zjazdów z obwodnicy	0,931	asfalt
13.	5124	Grabowo - Małkocin	Skrzyżowanie z drogą wojewódzką 106	Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0731Z	3,675	Asfalt, tłuczeń, żużel, żwir, grunt
14.	5151	Strachocin - Stargard	Skrzyżowanie z drogą krajową nr 10	Granica obrębów Strachocin, Ulikowo	2,198	Asfalt, bruk, grunt

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Tabela 8 Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy

Lp.	Numer drogi	Nazwa odcinka drogi	Określenie odcinka		Długość odcinka - km	Rodzaj nawierzchni
			początek	koniec		
1.	0709Z	Strumiany - Sowno	od 3,443 km	do 6,572 km	1,389	asfalt
2.	0731Z	Mosty – Rożnowo – Klepino - Stargard	od 12,918 km	do 27,024 km	14,106	Asfalt, grunt
3.	1702Z	Niedźwiedz - Sowno	od 11,037 km	do 12,792 km	1,754	grunt
4.	1708Z	Warchlino – Poczernin - Smogolice	od 00 km	do 5,184 km	5,184	Asfalt, grunt
5.	1709Z	Sowno - Stargard	od 00 km	do 14,017 km	14,017	asfalt
6.	1710Z	Lubowo – Grzędzice - Lipnik	od 00 km	do 5,766 km	5,766	Asfalt, grunt
7.	1711Z	Zagość – Kunowo – Skalin –Stargard, Piasecznik granica powiatu	od 3,433 km od 11,596 km	do 8,867 km do 17,083 km	5,434 5,487	Asfalt
8.	1712Z	Kunowo - Stary Przylep	od 00 km	do 8,441 km	8,441	Asfalt, grunt
9.	1713Z	Koszewo – Dębica - Warnica	od 00 km	do 2,873 km	2,873	asfalt
10.	1714Z	Stargard – Kurcewo - Strzebielewo	od 0,910 km	do 6,967 km	6,057	asfalt
11.	1716Z	Kolin - Dolice granica powiatu	od 00 km	do 1,947 km	1,947	asfalt
12.	1717Z	Małkocin - Białuń	od 00 km	do 1,533 km	1,533	asfalt
13.	1726Z	Grabowo – Kiczarowo - Sadłowo	od 00 km	do 12,412 km	12,412	asfalt
14.	1727Z	Strachocin - Tychowo	od 00 km	do 8,084 km	8,084	asfalt
15.	1728Z	Święte – Tychowo - Trzebiatów	od 00 km	do 7,054 km	7,054	Asfalt, grunt
16.	1729Z	Dalewo - Marianowo	od 2,550 km	do 3,62 km	1,07	asfalt
17.	1730Z	Czarnkowo - Krąpiel	od 0,709 km	do 8,786 km	8,077	asfalt
18.	1731Z	Marianowo - Krąpiel	od 2,10 km od 9,989 km	do 6,165 km do 12,427 km	4,065 2,438	Asfalt
19.	1732Z	Tarnowo Pomorskie - do drogi 41519	od 00 km	do 5,60 km	5,60	asfalt
20.	1733Z	Pężino - Barzkowice	od 00 km	do 5,76 km	5,76	Asfalt, grunt
21.	1773Z	Warchlino - Parlino	od 00 km	do 1,95 km	1,95	Asfalt, grunt

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Tabela 9 Wykaz dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy

Lp.	Numer drogi	Nazwa odcinka drogi	Określenie odcinka		Długość odcinka - km	Rodzaj nawierzchni
			początek	koniec		
1.	106	Rzewnowo - Pyrzyce	od 73,233 km	do 86,295 km	13,062	asfalt
2.	142	Szczecin - Lisowo	od 7,107 km	do 15,236 km	8,129	betonowa

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Tabela 10 Wykaz dróg krajowych przebiegających przez teren gminy

Lp.	Numer drogi	Nazwa odcinka drogi	Określenie odcinka		Długość odcinka - km	Rodzaj nawierzchni
			początek	koniec		
1.	10	Szczecin - Bydgoszcz	Od 39,631 Od 49,607	Do 42,979 Do 58,838	3,348 9,231	asfalt
2.	20	Stargard - Gdańsk	Od 3,034	Do 7,317 km	4,283	asfalt

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA - GŁÓWNE KIERUNKI

Stargard Szczeciński, Dobrzany, Chociwel, Ińsko

Stargard Szczeciński, Suchań, Recz, Choszczno

Stargard Szczeciński, Pyrzyce

Stargard Szczeciński, Szczecin

Stargard Szczeciński, Wałcz

Stargard Szczeciński, Goleniów

KOMUNIKACJA KOLEJOWA - GŁÓWNE KIERUNKI

Stargard Szczeciński, Szczecin

Stargard Szczeciński, Gdańsk

Stargard Szczeciński, Piła

Stargard Szczeciński, Poznań

2.4.2. Telekomunikacja

Na terenie gminy Stargard Szczeciński głównym operatorem telefonii stacjonarnej jest Telekomunikacja Polska S.A. Ponadto gmina objęta jest zasięgiem operatorów telefonii komórkowej PLUS GSM, ERA GSM, ORANGE.

2.4.3. Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Stargard Szczeciński nie posiada sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy gminy zaopatrują się w ciepło indywidualnie z własnych kotłowni przydomowych.

2.4.4. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Stargard Szczeciński w gaz przewodowy uzbrojone są następujące miejscowości: Witkowo Pierwsze, Witkowo Drugie, Kurcewo, Strzyżno i częściowo Lipnik. Aktualnie na zlecenie Zakładu Gazowniczego w Szczecinie sporządzana jest dokumentacja projektowa w zakresie gazyfikacji miejscowości Strachocin i Świąte. Ponadto w najbliższych latach planuje się budowę sieci gazowej w pozostałej części wsi Lipnik oraz Grzędzicach i Żarowie, a także w Tychowie, Sułkowie, Ulikowie, Pęzinie i Barzkowicach.

2.4.5. Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej – **130 158,91 m**

Stan techniczny sieci wodociągowej: **dobry (jednak część sieci zbudowana jest z rur azbestowo-cementowych)**

Długość przyłączy prowadzących do budynków – **27 453,50 m**

Liczba podłączonych gospodarstw domowych – **1492 szt.**

Liczba ujęć wody – **13 szt.**

Liczba stacji uzdatniania wody – **13 szt.**

Gmina Stargard Szczeciński jest zwodociągowana w ok. 99,65%. Na terenie gminy istnieje siedem wodociągów grupowych zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

1. Lubowo – zasilający w wodę wsie: Lubowo, Rogowo, Klepino, Żarowo, Grzędzice,
2. Grabowo – zasilający w wodę wsie: Grabowo, Kiczarowo,
3. Tychowo - zasilający w wodę wsie: Tychowo, Kol.Tychowo, Sułkowo, Święte, Strachocin,
4. Poczernin - zasilający w wodę wsie: Poczernin, Sowno, Kępinkę 2 i 3, Strumiany,
5. Lipinik - zasilający w wodę wsie: Lipinik, Skalin. Wierzchład, Koszewo, Koszewko, Golczewo,
6. Strzyżno - zasilający w wodę wsie: Strzyżno, Kurcewo, Witkowo Drugie,
7. Barzkowice - zasilający w wodę wsie: Barzkowice, Golino, Golinko.

2.4.6. Kanalizacja

Gmina Stargard Szczeciński posiada sieć kanalizacyjną o długości 55 730,61km. Długość przyłączy prowadzących do budynków wynosi 9 392,51 km, natomiast liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej kształtuje się na poziomie 448. Gmina Stargard Szczeciński jest skanalizowana w 63,45%.

2.4.7. Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy funkcjonuje 8 oczyszczalni ścieków typu mechaniczno-biologicznego i mechanicznego, które zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Koszewo, Skalin, Pężino, Ulikowo, Barzkowice, Krąpiel, Strzyżno i Witkowo Pierwsze. Maksymalna wydajność ww. oczyszczalni wynosi 1332,00 m³/d, natomiast średnia moc przerobowa wynosi 1165,50 m³/d.

Obecnie oczyszczalnie te nie są w pełni eksploatowane.

2.5. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Stargard Szczeciński brak jest składowiska odpadów. Odpady z terenu gminy wywożone są na składowisko w Łęczycy (gmina Stara Dąbrowa, powiat stargardzki) i do Dolic (gmina Dolice, powiat stargardzki).

2.6. Ochrona środowiska przyrodniczego; obszary chronione

Na terenie gminy Stargard Szczeciński znajdują się następujące obszary chronione:

- Rezerwat Ozy Kiczarowskie,
- Użytek ekologiczny „Żabie uroczysko”, obręb Żarowo,
- Obszary „Natura 2000”.

Na terenie gminy występują również pomniki przyrody, tj.:

- buk pospolity odmiana czerwonolistna – na terenie parku w Koszewku,
- dwa jesiony wyniosłe - na terenie parku w Koszewku,
- trzy lipy drobnolistne - na terenie parku w Koszewku,
- trzy dęby szypułkowe – na terenie obrębu ewidencyjnego Barzkowice,
- daglezia zielona - na terenie obrębu ewidencyjnego Barzkowice.

2.6.1. Obszary zasobowe

Obszary wodne

Środowisko wodne na obszarze gminy tworzą wody podziemne i powierzchniowe.

Wody podziemne

Podstawowe znaczenie dla gospodarki człowieka mają tzw. użytkowe poziomy wodonośne. Występują one głównie w osadach czwartorzędowych, piaszczysto - żwirowych różnej genezy oraz trzeciorzędowych. Są one zasilane przede wszystkim infiltracyjnie. Główny użytkowy poziom wodonośny występuje na przeważającej części gminy, z wyjątkiem części północno-wschodniej. Położony jest na głębokości 15-50 m, od 40 do ponad 60 m n.p.m. Jego wydajność potencjalna studni wynosi do 30 m³/h.

Wody powierzchniowe

Powierzchnia gminy Stargard Szczeciński należy do zlewni Odry. Przeważająca część gminy odwadniana jest przez rzekę Inę, jedynie jej południowo-zachodni fragment należy poprzez jezioro

Miedwie do zlewni Płoni. Do najważniejszych cieków wodnych gminy należą obok Iny - Mała Ina, Krąpiel, Pęczinka, Małka oraz uchodząca do jeziora Miedwie Gowienica Miedwiańska.

Ina należy do najważniejszych dopływów Odry w granicach województwa zachodniopomorskiego. Jej całkowita długość wynosi 129,1 km, a powierzchnia zlewni 2189,4 km². Wypływa z jeziora Ińsko na pojezierzu Ińskim na wys. 122 m n.p.m, i płynie początkowo na południe, a następnie skręca na północny zachód i zachód by ujść do Odry na poziomie 0,7 m na terenie gminy Goleniów. Średni spadek rzeki wynosi 0,83%.

Ina przepływa przez całą długość gminy z południowego-wschodu na północny-zachód. W granicach miasta i gminy Stargard znajduje się odcinek jej środkowego biegu o długości 41,5 km. Na odcinku tym rzeka płynie szeroką doliną, będącą zaadaptowaną rynną lodowcową. Szerokość doliny sięga 3 km, przy głębokości dochodzącej do 30 m. Dno doliny jest płaskie, pokryte warstwą torfów. Licznie, zwłaszcza w odcinku powyżej Stargardu występują kanały i rowy melioracyjne, umożliwiające zagospodarowanie dna doliny w charakterze łąk i pastwisk. Szerokość koryta Iny wynosi 7-10 m, a głębokość 1,0-1,2 m. Rzeka na tym odcinku posiada charakter nizinny. Charakterystyczna dla Iny jest asymetria dorzecza z przewagą dopływów prawych. Najważniejszymi dopływami Iny występującymi w granicach gminy są Krąpiel, Małka, oraz Mała Ina.

Mała Ina jest lewym dopływem Iny. Całkowita długość rzeki wynosi 51,2 km z czego ok. 10 km w granicach gminy Stargard. Swój początek bierze w południowej części gminy Krzęcin, natomiast uchodzi do Iny w granicach administracyjnych Stargardu Szczecińskiego. Odwadnia niewielki, południowy fragment gminy w okolicach Strzyżna i Witkowa. W granicach gminy płynie stosunkowo wąską doliną o dnie pokrytym torfami. Dno doliny obniżone jest w stosunku do terenów sąsiednich o kilka (3-5) metrów.

Krąpiel (Krępiel) jest prawym dopływem Iny. Całkowita długość rzeki wynosi 61,1 km, natomiast w granicach gminy Stargard znajduje się odcinek o długości 19 km. Swój początek rzeka bierze z jeziora Chociwel na wys. 67,7 m n.p.m, uchodzi zaś do Iny w granicach administracyjnych miasta Stargard Szczeciński na wys. 19,2 m. Przez obszar gminy przepływa najciekawszy odcinek tej rzeki. Krąpiel od Gogolewa przedziera się doliną przełomową przez obszar wysoczyzny morenowej nabierając charakteru rzeki górskiej. Płyne głęboką doliną o stromych ścianach osiągających głębokość do 20 m. Dno rzeki jest kamieniste, wysłane głazami wymytymi z osadów lodowcowych. Najważniejszym dopływem Krąpieli w granicach gminy jest Pęczinka.

Pęczinka jest lewym dopływem Krąpieli o szerokości nie przekraczającej 1 m. W granicach gminy znajduje się odcinek o długości 8,2 km. Rzecznica ta bierze swój początek w Inie, która rozgałęzia się ok. 2 km poniżej jeziora Krzemień. Uchodzi do Krąpieli w Pęczynie. Pęczinka płynie w kierunku zachodnim, wykorzystując lokalną barzkowicko-wapnicką rynną polodowcową. Obniżenie rynny w stosunku do otaczających terenów wynosi do kilku metrów. Dno doliny wyścielają torfy.

Małka jest prawym dopływem Iny. Jej długość w granicach gminy wynosi 9,6 km, przy czym na długości 4 km stanowi wschodnią granicę gminy. Swoją początek bierze na zachód od Maszewa i płynie aż do ujścia do Iny w kierunku południowym.

Gowienica Miedwiańska przepływa przez południowo-zachodnią część i należy do zlewni Płoni. Wypływa z obszaru gminy Warnice i uchodzi do Miedwia pod Wierchładem.

Poza wymienionymi największymi rzekami teren gminy jest odwadniany przez kilka mniejszych będących dopływami wymienionych wcześniej. Należy tu wymienić:

- dopływ Małki odwadniający stawy rynny polodowcowej w okolicy Warchlina – o długości 3 km,
- prawy dopływ Pęczynki wypływający z okolic Czarnkowa,
- system rowów w okolicy Lipnika i Zieleniewa (w pradolinie Płoni), należących do zlewni Miedwia,

oraz kanały:

- kanał Młynówka - upust spiętrzenia Krapieli w Strachocinie, łączący się z Iną na terenie miasta Stargard, o całkowitej długości 5 km,
- kanał Rzepliński - lewy dopływ Iny związany z odwodnieniem doliny Iny, o długości na terenie gminy 5,1 km,
- kanał Żukowski - prawy dopływ Iny, podobnie jak kanał Rzepliński związany z odwodnieniem doliny Iny, o długości na terenie gminy 4 km.

Gmina Stargard Szczeciński poza wodami płynącymi posiada także ponad 2500 ha powierzchni wód stojących, co stanowi niewiele ponad 8% powierzchni ogólnej gminy. Największym zbiornikiem jest jezioro Miedwie, piąte co do wielkości jezioro w Polsce. Powierzchnia tego jeziora w granicach gminy wynosi 2217 ha, co daje ponad 85% powierzchni wód stojących gminy. Ponadto na terenie gminy występuje szereg małych zbiorników wodnych o charakterze jezior powypotiskowych i rynnowych. Występują one bądź w zagłębieniach po martwym lodzie (np. jezioro Tychowo, staw w Grzędzicach), bądź w obniżeniach lokalnych rynien polodowcowych (jezioro Warchlińskie, Kiczarowskie, Czyste i inne). Jedynie jedno z nich przekracza powierzchnią 10 ha. Zazwyczaj występują one w ciągach, lub grupach.

Jezioro Miedwie jest największym zbiornikiem wodnym na terenie gminy. Powierzchnia całkowita jeziora wynosi 3527 ha, w tym w granicach gminy znajduje się 2217 ha (63%). Długość jeziora wynosi 15,5 m, szerokość 3,2 km. Średnia głębokość wynosi 19,3 m, natomiast głębokość maksymalna wynosi 43,8 m. W związku z położeniem lustra wody na wys. 14,1 m n.p.m. ok. 60%

powierzchni dna jeziora jest kryptodepresją. Miedwie jest jeziorem rynnowym. Misa jeziorna ma kształt owalny, silnie wydłużony o nieskomplikowanej linii brzegowej. Płycizny występują wzdłuż brzegu. Strefę przybrzeżną pokrywa zazwyczaj szuwar o szerokości 5 do 25 m. W pasie litoralu występują łąki ramienicowe. W okolicach Żelewa od 1976 roku znajduje się ujęcie wody pitnej dla Szczecina. Wokół jeziora rozciąga się strefa ochronna ujęcia wody.

Jeziro Miedwie z racji swej wielkości i położenia jest akwenem o wybitnych walorach rekreacyjnych. Niestety brzegi zbiornika – niskie i podmokłe są na ogół trudnodostępne. Wygodny dostęp do wody znajduje się w Wierzbnie, Morzyczanie, Wierzchlądzie, Koszewie i Koszewku. Na terenie gminy Stargard położone są trzy ostatnie miejscowości. Przeważająca część brzegów jeziora wokół jego części zaliczanej do obszaru gminy należy do gmin sąsiednich.

Zbiorniki wodne położone w okolicy Grabowa i Kiczarowa:

Są to jeziora i oczka wodne położone w rymnie polodowcowej tychowsko-maszewskiej. Pomiędzy Grabowem a Kiczarowem występują cztery większe jeziora i szereg mniejszych ciągnąc się od jeziora Grabowskiego (gmina Stara Dąbrowa) po tor kolejowy Stargard - Chociwel. Zajmują one poprzedzielane progami obniżenia dna rymny. Ponadto na południe od Grabowa położony jest duży zbiornik. Obecnie przedzielony groblą drogi, związany z lokalną rymną kiczarowsko-mańkocińską.

Jeziro Czyste - trzecie jezioro gminy pod względem wielkości o powierzchni 9,9 ha. Głębokość zbiornika wynosi ok. 2 m. Jest to owalne jeziorko o wysokich brzegach położone w rymnie tychowsko-maszewskiej, około 500 m na wschód od Grabowa. Jeziro Czyste jest jeziorem zarastającym szuwarem.

Jeziro Kiczarowskie o powierzchni 5,1 ha położone jest przy zachodnim skraju wsi Kiczarowo, pomiędzy wałami ozowymi. Brzegi jeziora wznoszą się nad lustro wody na wys. do 15 m. 400 i 700 m na południe od jeziora Kiczarowskiego położone są jeszcze dwa większe jeziorka. Pierwsze o pow. 6 ha i głęb. 1,8 m, oraz drugie składające się z dwu zagłębień o pow. ponad 4 ha i głęb. do 1,4 m.

Jeziro Grabowo położone po obu stronach drogi Stargard - Maszewo, rozdzielone na dwa mniejsze zbiorniki, eksploatowane w charakterze stawów rybnych. Wokół wody zarośla wierzbowe i brzoźowo - topolowe. Jeziorko położone w rymnie kiczarowsko-mańkocińskiej, ciągnącej się w kierunku północno-zachodnim z kilkoma mniejszymi zbiornikami, o powierzchni nie przekraczającej 1,0 ha.

Zbiorniki wodne położone w okolicy Warchlina:

Jest to ciąg zbiorników wodnych w północno-zachodniej części gminy, rozwinięty na lokalnej rynnicy pochodzenia lodowcowego. Obejmują one kilkanaście oczek wodnych o pow. do 1,5 ha, oraz dwa większe zbiorniki na północ od Warchlina.

Jeziro Warchlino jest silnie wydłużonym (ok. 1 km) jeziorem rynnowym, o pow. 9,5 ha i przebiegu równoleżnikowym. Średnia głębokość wynosi 2,3 m, natomiast maksymalna 4,7 m. Przy zachodnim krańcu rynny występują podmokłe oczerety, świadczące o procesie zarastania jeziora, niegdyś prawie dwukrotnie dłuższego. Stoki rynny na odcinku przyjeziernym osiągają wysokość 10 m. Brzegi jeziora są zadrzewione. Na wschód od jeziora Warchlino znajduje się drugi mniejszy zbiornik (ok. 2 ha pow.). Dalej rynna warchlińska opuszcza granice gminy, by pojawić się ponownie na północnym-zachodzie od Kolonii Górnej - Grabowo, z serią kilku stawków śródpolnych. Stawy te położone są w wyraźnie porozdzielanych wysokimi progami obniżeniach dna rynny. Wokół stawów znajdują się tereny uprawne.

Zbiorniki wodne położone w okolicy Tychowa:

Jest to grupa kilkunastu jeziorek zlokalizowana w łuku końcowego ramienia rynny tychowsko-maszewskiej. Wśród nich trzy jeziora przekraczają powierzchnią 2 ha.

Jeziro Tychowo – duże, drugie co do wielkości jezioro gminy leżące bezpośrednio przy wsi Tychowo. Powierzchnia zbiornika wynosi 10,4 ha, przy dług. 500 m, i szer. 280 m. Średnia głębokość jeziora to 5,8 m, a maksymalna 13,5 m.

Jeziro Popie położone na północny-wschód od wsi Tychowo ma pow. 2,9 ha.

Jeziro Długie położone jest za poprzednim, w kierunku północny-wschodnim, powierzchnia jeziora wynosi 2,5 ha. Pomiędzy miejscowościami Tychowo i Święte znajduje się **jeziorko Święte** o pow. 1,8 ha

Zbiorniki wodne położone w okolicy Krapieli:

Na terenie parku we wsi Krapiel znajdują się dwa większe stawy o powierzchni ok. 3,0 ha oraz 1,5 ha. Pozostałe stawy położone są pomiędzy Krapielą a Trzebiatowem, w ciągu układającym się w mało wyraźną rynnę. Na południowym-wschodzie od Trzebiatowa na wysoczyźnie pojawiają się śródpolne oczka polodowcowe.

Staw w Grzędzicach - położony pośrodku wsi w obniżeniu wytopiskowym ma charakter typowego stawu wiejskiego, zeutrofizowanego, o słabo wykształconej strefie szuwaru, z wykorzystaniem przede wszystkim przez ptactwo domowe. Powierzchnia zbiornika wynosi 1,7 ha.

Poza wymienionymi jeziorami w dolinie Iny występują starorzecza. Najwięcej tego typu zbiorników wodnych powstało na odcinku rzeki w dół od Stargardu, a zwłaszcza za Poczerninem.

Surowce mineralne

Na terenie gminy znajduje się 45 złóż surowców mineralnych o łącznej powierzchni ok. 608 ha. Część z nich (17 złóż) to złoża udokumentowane, w 12 innych miejscach również zalegają złoża, 1 złożo jest użytkowane nielegalnie a 1 wyrobisko jest nieczynne, ponadto w gminie Stargard Szczeciński występują 3 dzikie wyrobiska przeznaczone do rekultywacji, 1 wyrobisko zrekultywowane na cele rolne oraz 10 wyrobisk zrekultywowanych na cele leśne.

2.6.2. *Obiekty zabytkowe*

Na terenie gminy Stargard Szczeciński znajdują się obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków nieruchomych Służby Ochrony Zabytków w Szczecinie. Szczegółowy ich wykaz przedstawia tabela poniżej.

Tabela 11 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Właściciel (zarządca)	Uwagi*
1.	Barzkowice	Pałac	872	Własność prywatna	
2.	Barzkowice	Park pałacowy	34	Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Szczecinie	XIX w.
3.	Golina	Chałupa Nr 19	793	Własność prywatna	
4.	Grzędzie	Kościół pw. św. Ap. Piotra i Pawła	50	Parafia św. Ap. Piotra i Pawła	
5.	Kłępino	Cmentarz polowy	1189	Gmina Stargard Szczeciński	
6.	Kłępino	Cmentarz przykościelny	1111	Parafia św. Józefa Stargard Szczeciński	
7.	Kłępino	Kościół Narodzenia NMP	1111	Parafia św. Józefa Stargard Szczeciński	
8.	Koszewko	Park dworski	1266	Texas Ranch Company Sp. z o.o. w Koszewie	
9.	Koszewko	Kościół pw. św. Teresy	473	Parafia NMP Matki Kościoła w Warnicy	
10.	Koszewko	Cmentarz przykościelny	1266	Parafia NMP Matki Kościoła w Warnicy	Koniec XIX w.
11.	Koszewko	Pałac	1258	Texas Ranch Company Sp. z o.o. w Koszewie	Koniec XV w.
12.	Koszewo	Park pałacowy	1220	Texas Ranch Company Sp. z o.o. w Koszewie	
13.	Koszewko	Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	472	Parafia NMP Matki Kościoła w Warnicy	
14.	Koszewko	Pałac	1219	Własność prywatna	Koniec XVIII w.
15.	Koszewko	Grodzisko słowiańskie	583		IX-XI w.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Właściciel (zarządca)	Uwagi*
16.	Krąpiel	Pałac i park	173	Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Szczecinie	XVIII w.
17.	Krąpiel	Zespół pałacowo-parkowy	173	Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Szczecinie	
18.	Lubowo	Dzwonnica przy kościele św. Rodziny	357	Parafia św. Ap. Piotra i Pawła Grzędzice	
19.	Małkocin	Kościół św. Józefa	361	Parafia św. Michała Archanioła Poczernin	
20.	Małkocin	Dwór z oficyną	798	Uniwersytet Szczeciński	
21.	Małkocin	Gołębnik	1322	Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Szczecinie	Koniec XIX w.
22.	Małkocin	Park naturalistyczny	879	Uniwersytet Szczeciński	
23.	Pęczino	Park dworski	22	Własność prywatna	
24.	Pęczino	Zamek	22	Własność prywatna	
25.	Pęczino	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP	62	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	
26.	Poczernin	Kościół pw. św. Michała Archanioła	356	Parafia św. Michała Archanioła Poczernin	
27.	Skalin	Kościół pw. MB Różańcowej	480	Parafa św. Antoniego z Padwy - Kobylanka	
28.	Smogolice	Kościół pw. św. Piotra i Pawła	767	Parafia św. Michała Archanioła Poczernin	
29.	Strachocin	Teren cmentarza	1129	Parafia NMP Królowej Świata Stargard	
30.	Strachocin	Kościół	375	Parafia NMP Królowej Świata Stargard	
31.	Święte	Kościół pw. Św. Antoniego	164	Parafia NMP Królowej Świata Stargard	
32.	Trzebiatów	Kościół Narodzenia NMP	235	Parafia Maksymiliana Marii Kolbe- Krąpiel	
33.	Trzebiatów	Teren cmentarza wraz z murem ogrodzeniowym	1117	Parafia Maksymiliana Marii Kolbe- Krąpiel	
34.	Trzebiatów	Dwór wraz z otoczeniem	311	Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Szczecinie	XIX w.
35.	Tychowo	Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Św.	165	Parafia Maksymiliana Marii Kolbe- Krąpiel	
36.	Tychowo	Wiatrak	799		
37.	Wierzchłąd	Park	962	Agencja Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Szczecinie	
38.	Witkowo	Kościół pw. MB Różańcowej	354	Parafia Zwiastowania Pańskiego- Witkowo I	
39.	Żarowo Lubowo Małkocin	Linia kolei wąskotorowej most na rzece Ina	111	PKP SA Dyrekcja Kolei Dojazdowych	XIX/XX w.

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

2.7. Turystyka i baza turystyczna

Na terenie gminy bazę noclegową stanowią następujące obiekty:

- Hotel ZODR'u w Barzkowicach, świadczący usługi przez cały rok, posiadający 50 miejsc noclegowych,
- Hotel Spółdzielni Usługowo-Handlowej w Strachocinie, świadczący usługi przez cały rok, posiadający 24 miejsca noclegowe,
- Dworek Hetmański w Koszewku, świadczący usługi przez cały rok, posiadający 40 miejsc noclegowych,
- Pensjonat Leśny Dwór, świadczący usługi przez cały rok, posiadający 12 miejsc noclegowych,
- Gospodarstwo agroturystyczne „Stadnina” w Żarowie, świadczący usługi przez cały rok, posiadający 4 miejsca noclegowe.

Ponadto przez teren gminy przebiega ścieżka konna z Cisewa do Strumian, a także szlaki turystyczne prowadzące z miejscowości Stargard Szczeciński do miejscowości Grabowo nad jeziorem, ze Stargardu Szczecińskiego wokół jeziora Miedwie do miejscowości Wierzchład, Koszewko i Koszewo oraz szlak nad rzeką Iną biegnący do miejscowości Pęczyno.

2.8. Oświata i wychowanie

Na terenie gminy Stargard Szczeciński funkcjonuje sześć szkół podstawowych i jedno gimnazjum.

Tabela 12 Aktualny wykaz placówek przedszkolnych kl. O

Lp.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
			(w etatach)	
1	Szkoła Podstawowa w Małkocinie	14	1	0
2	Szkoła Podstawowa w Sownie	17	1	0
3	Szkoła Podstawowa w Grzędzicach	17	1	0
4	Szkoła Podstawowa w Strachocinie	9	1	0
5	Szkoła Podstawowa w Pęczynie	36	2	0
Razem		93	6	0

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Tabela 13 Aktualny wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
			(w etatach)	
1	Szkoła Podstawowa w Małkocinie	71	9,66	2,5
2	Szkoła Podstawowa w Sownie	77	9,61	2,75
3	Szkoła Podstawowa w Grzędzicach	93	11,97	3,75
4	Szkoła Podstawowa w Koszewie	50	10,78	2,5
5	Szkoła Podstawowa w Strachocinie	61	12,18	2,62
6	Szkoła Podstawowa w Pęzinie	271	30,44	4,5
7	Gimnazjum Gminy Stargard Szczeciński	468	32,45	8
Razem		1091	117,09	26,62

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

Młodzież z terenu gminy Stargard Szczeciński edukację na poziomie ponadgimnazjalnym kontynuuje w placówkach oświatowych znajdujących się w Stargardzie Szczecińskim.

2.9. Kultura w gminie

2.9.1. Placówki kulturalne

Na terenie gminy Stargard Szczeciński działalność kulturalną prowadzą cztery Biblioteki Publiczne zlokalizowane w następujących miejscowościach: Skalin, Pęzino (Szkoła Podstawowa), Barzkowice (Szkoła Podstawowa), Kępino oraz dwie Biblioteki Publiczno-Szkolne w Sownie (Szkoła Podstawowa) i Grzędzicach (Szkoła Podstawowa).

Biblioteki Publiczne działające na terenie gminy Stargard Szczeciński stanowią podstawową sieć kultury i edukacji. Najważniejsze formy edukacji to:

1. Zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem uczącej się młodzieży i studentów.
2. Organizowanie przez biblioteki różnych form pracy kulturalnej, która sprzyja upowszechnianiu kultury.
3. Spełnianie roli świetlicy wiejskiej, udzielanie pomocy dzieciom w odrabianiu lekcji.

Ponadto bazę kulturalną na terenie gminy stanowią dwie świetlice środowiskowe zlokalizowane w siedzibie świetlic wiejskich w Małkocinie i Pęzinie oraz świetlice TPD w Strzyżnie

(światlica wiejska), Krąpielu (światlica wiejska), Ulikowie (światlica wiejska), Sownie (Szkoła Podstawowa) i Barzkowicach (Szkoła Podstawowa).

Działające na terenie gminy Stargard Szczeciński od dnia 1 czerwca 2006 roku świetlice środowiskowe, dzięki zaangażowaniu zatrudnionego zespołu pedagogów, zagospodarowują czas wolny dzieci z gminy Stargard Szczeciński. Osoby zatrudnione w świetlicach posiadają odpowiednie przygotowanie, aby pomóc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, domowych i życiowych dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia. W skomplikowanych sytuacjach wskażą instytucje służące pomocą.

2.9.2. Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych

Pod patronatem Gminy Stargard Szczeciński działają dwa zespoły folklorystyczne:

1. Zespół „Prząśniczka” z Pęczyna,
2. Zespół śpiewaczy „Koszewianki” z Koszewa.

Zespół Pieśni i Tańca „Prząśniczka” powstał w 1987 roku, siedzibą Zespołu jest zabytkowy Zamek w Pęczynie. W zespole śpiewają i tańczą 24 osoby, które wykonują zwłaszcza repertuar utrzymany w stylu lubelskim, do czego obligują Zespół posiadane stroje. Jednakże Zespół wykonuje czasami także repertuar kaszubski i rzeszowski.

Zespół „Prząśniczka”, który otrzymał wiele wyróżnień i nagród, uświetnia wszystkie imprezy organizowane na terenie gminy.

Natomiast zespół śpiewaczy „Koszewianki” powstał na początku lat 90-tych, siedzibą Zespołu jest Szkoła Podstawowa w Koszewie. W zespole śpiewa 14 osób, które wykonują repertuar z różnych regionów Polski. Dominującym repertuarem jest natomiast repertuar, do którego słowa i muzykę układa członkini Zespołu Pani Zofia Golimowska.

Na terenie gminy funkcjonuje także siedem Kół Gospodyń Wiejskich, tj.:

1. Koło Gospodyń Wiejskich w Skalinie,
2. Koło Gospodyń Wiejskich w Barzkowicach,
3. Koło Gospodyń Wiejskich w Grzędzicach – nie prowadzi działalności,
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Strachocinie,
5. Koło Gospodyń Wiejskich w Żarowie,
6. Koło Gospodyń Wiejskich w Grabowie,
7. Koło Gospodyń Wiejskich w Sułkowie.

Członkinie Kół Gospodyń Wiejskich spotykają się w celu wykonywania rękodzieła ludowego, typu: hafty, koronki, szkło malowane, ikebany. Do zadań ww. Kół należy również prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków socjalno-bytowych rodzin wiejskich, upowszechniania postępu w rolnictwie i gospodarstwie domowym oraz poprawy stanu ochrony zdrowia i opieki społecznej mieszkańców wsi.

2.9.3. Obiekty kulturalne i ich stan techniczny

Tabela 14 Aktualny wykaz świetlic wiejskich

Lp.	Miejscowość	Użytkownik	Powierzchnia użytkowa	Stan techniczny
1.	Golino 11	sołtys	155,40	zły
2.	Grabowo 43a	sołtys	215,00	bardzo dobry
3.	Grzędzice 108	sołtys	255,20	zły
4.	Kłepino 35	sołtys	135,70	zły
5.	Kiczarowo 18a	sołtys	87,30	dobry
6.	Koszewo 23/2	UG	56,50	zły
7.	Krapiel	sołtys	225,00	bardzo dobry
8.	Lubowo 17 b	sołtys	153,30	bardzo dobry
9.	Małkocin 36	sołtys	153,90	bardzo dobry
10.	Pęczyno 22a	sołtys	236,30	średni
11.	Poczernin 19	sołtys	240,90	średni
12.	Rogowo 5	sołtys	216,50	średni
13.	Skalin 33a	najem	145,90	średni
14.	Smogolice	sołtys	50,30	bardzo dobry
15.	Sowno 4	sołtys	303,80	średni
16.	Strachocin 44	sołtys	203,90	zły
17.	Strzyżno 7	sołtys	147,40	zły
18.	Święte 22	sołtys	75,00	zły
19.	Tychowo 72	sołtys	142,60	średni
20.	Trzebiatów 12	sołtys	71,00	średni
21.	Ulikowo 36	sołtys	93,50	bardzo dobry
22.	Witkowo 61 b	najem	118,40	zły
23.	Warchlinko 3	sołtys	133,10	zły
24.	Żarowo 51c (piętro)	sołtys	226,90	średni
25.	Żarowo 51c (parter)		391,70	
26.	Żarowo klub	sołtys	55,50	średni

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

2.10. Ochrona zdrowia

Z dniem 1 lipca 2001 roku Gmina Stargard Szczeciński przejęła obowiązek świadczenia zadań w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej nad mieszkańcami gminy. Prowadzenie świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej odbywa się obecnie w formie niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz indywidualnych praktyk lekarskich.

W celu wykonania przez Gminę powyższych zadań, Powiat Stargardzki przekazał nieodpłatnie na własność Gminy mienie będące dotychczas własnością Skarbu Państwa, tj.:

1. Nieruchomość położoną w miejscowości Pęczino, zabudowaną budynkiem Wiejskiego Ośrodka Zdrowia (dodatkowo Samodzielny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej nieodpłatnie przekazał zespół składników majątkowych związanych z prowadzeniem Wiejskiego Ośrodka Zdrowia). Przychodnia w Pęczynie obsługuje miejscowości: Pęczino, Barzkowice, Ulikowo, Krąpiel, Trzebiatów.
2. Nieruchomość położoną w miejscowości Sowno, zabudowaną budynkiem dawnego Punktu Medycznego. W dniu 1 stycznia 2004 roku Gmina podpisała umowę dzierżawy nieruchomości z Wojskową Specjalistyczną Przychodnią Lekarską, na mocy której od kwietnia 2004 roku świadczone są usługi lekarskie. Przychodnia w Sownie obsługuje mieszkańców z miejscowości: Sowno, Kępinka, Strumiany, Poczernin.

Mieszkańcy pozostałych miejscowości z terenu gminy Stargard Szczeciński korzystają z usług lekarzy, którzy świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w przychodniach zlokalizowanych na terenie miasta Stargard Szczeciński.

2.11. Zasoby mieszkaniowe

Problemy mieszkaniowe zajmują ważne miejsce wśród zadań do rozwiązywania, które znajdują się w gestii władz samorządowych gminy.

Obowiązkiem gminy jest posiadanie zasobu socjalnego i zamiennego oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Z drugiej strony na gminie spoczywa także obowiązek utrzymania posiadanego zasobu na odpowiednim poziomie technicznym, funkcjonalnym i estetycznym.

Tabela 15 Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych gminy Stargard Szczeciński na dzień 31.12.2006 r.

Wyszczególnienie	Ogółem lokale komunalne	w tym: socjalne
liczba lokali	23	-
powierzchnia użytkowa w m ²	1307	-

Źródło: Urząd Gminy Stargard Szczeciński

2.12. Pomoc społeczna²

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim, który realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami).

Ponadto na podstawie zarządzenia Nr 22/06 Wójta Gminy Stargard Szczeciński z dnia 17 lutego 2006r. Ośrodek realizuje zadania wynikające z:

1. Ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późniejszymi zmianami).
2. Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (jednolity tekst Dz. U. z 2003r. Nr 228, poz.2255 z późniejszymi zmianami).
3. Ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 z późniejszymi zmianami).

Zadania powyższe realizowane są przez 17 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym 15 zatrudnionych na pełen etat.

---

² Opracowano na podstawie danych uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim.

Tabela 16 Udzielone świadczenia – zadania własne gmin – za 2006 rok

Formy pomocy		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
0		1	2	3	4	5
RAZEM	1	1379	x	973474	701	2682
ZASIŁKI OKRESOWE- OGÓŁEM	2	286	1285	227104	280	1161
Bezrobocia	3	231	996	186713	227	953
Długotrwałej choroby	4	34	132	20884	34	149
Niepełnosprawności	5	42	133	15411	41	154
Możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń innych systemów zabezpieczenia społecznego	6	0	0	0	0	0
SCHRONIENIE	7	7	631	5272	7	9
POSILEK	8	827	129255	378482	432	2029
W tym dla dzieci	9	827	128255	378482	432	2029
UBRANIE	10	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE- OGÓŁEM	11	8	2036	38973	8	8
W tym: Specjalistyczne	12	0	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM NIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O POWSZECHNYM UBEZPIECZENIU W NFZ	13	0	0	0	0	0
W tym dla: Osób bezdomnych	14	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	15	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	16	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU	17	6	6	6639	6	11
W tym osobom: Bezdomnym	18	0	0	0	0	0
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	19	544	X	317004	527	1954
W tym: Zasiłki specjalne celowe	20	78	123	11535	76	204

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim

Tabela 17 Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom – za 2006 rok

Formy pomocy		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
0		1	2	3	4	5	
RAZEM		1	225	x	392581	72	160
ZASIŁKI STAŁE – ogółem:		2	73	694	211109	71	158
w tym przyznane dla osoby	samotnie gospodarującej	3	36	351	135662	36	36
	pozostającej w rodzinie	4	37	343	75447	35	122
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z KLĘSKĄ ŻYWIOŁOWĄ LUB EKOLOGICZNĄ*		5	152	152	171764	x	x
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI		6	2	648	9708	2	4

* Klęska suszy - bez wywiadów środowiskowych

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim

Tabela 18 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w 2006 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
		Ogółem	W tym na wsi		
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	1	1563	729	729	2735
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę, i liczbę	2	225	70	70	167
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3	1379	701	701	2682
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	4	x	369	369	1287
W tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	5	x	8	8	17

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim

Tabela 19 Powody przyznania pomocy w 2006 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
	0	1	2	3
UBÓSTWO	01	584	584	2224
SIEROCTWO	02	1	1	4
BEZDOMNOŚĆ	03	12	12	17
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	04	20	20	83
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	05	1	1	7
BEZROBOCIE	06	481	481	1897
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	07	185	185	566
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	08	75	75	195
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	09	213	213	964
W TYM RODZINY NIEPEŁNE	10	140	140	519
RODZINY WIELODZIETNE	11	82	82	503
PRZEMOC W RODZINIE	12	1	1	6
ALKOHOLIZM	13	9	9	29
NARKOMANIA	14	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	15	2	2	8
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	16	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY	17	0	0	0
ZDARZENIA LOSOWE	18	0	0	0
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim

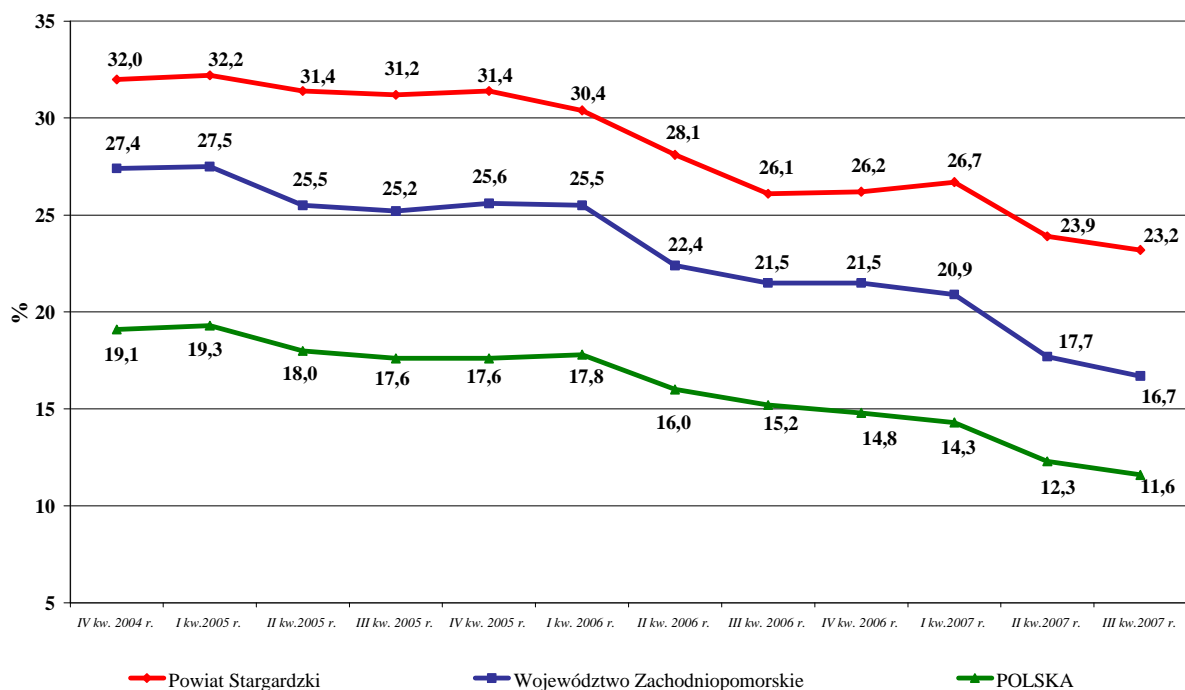
2.13. Rynek pracy i bezrobocie³

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim wg stanu na koniec 31.12.2005 roku zarejestrowanych było **12717** osób, w tym **7177** kobiet. Prawo do zasiłku posiadało **1800** osób, w tym **777** kobiet. Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim wynosiła **31,4%**⁴.

Natomiast na koniec roku 2006 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim zarejestrowanych było **10140** osób, w tym **5925** kobiet. Prawo do zasiłku posiadało **1458** osób, w tym **644** kobiety. Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim zmalała w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła **26,2%**.

Dalszy spadek liczby osób bezrobotnych odnotowuje się w roku bieżącym, i tak wg stanu na koniec czerwca 2007 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było **9082** osób, w tym **5535** kobiet. Prawo do zasiłku posiadało **1466** osób, w tym **813** kobiet. Stopa bezrobocia wyniosła **23,9%**.

Wykres 12 Stopa bezrobocia % - kwartalnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie internetowej www.psz.praca.gov.pl

³ Opracowano na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim.

⁴ *Stopa bezrobocia* – w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu.

Struktura bezrobotnych w gminie Stargard Szczeciński

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy Stargard Szczeciński wg stanu na dzień 31.12.2005 roku wyniosła ogółem: **1460** osób, w tym **819** kobiet. Prawo do zasiłku posiadały **173** osoby, w tym **53** kobiety. Odsetek bezrobocia w gminie Stargard Szczeciński wyniósł **20,7%**⁵.

Natomiast liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy wg danych na koniec roku 2006 wyniosła ogółem **1185** osób, w tym **688** kobiet. Prawo do zasiłku posiadało **156** osób, w tym **62** kobiet. Odsetek bezrobocia w gminie Stargard Szczeciński zmalał w stosunku do danych z roku 2005, podobnie jak stopa bezrobocia liczona dla całego powiatu stargardzkiego, i wyniósł **16,6%**.

Według stanu na koniec czerwca 2007 roku w gminie Stargard Szczeciński zarejestrowanych było **1066** osób bezrobotnych, w tym **655** kobiet. Prawo do zasiłku posiadało **141** osób, w tym **71** kobiet.

Tabela 20 Struktura osób bezrobotnych w gminie Stargard Szczeciński wg wykształcenia

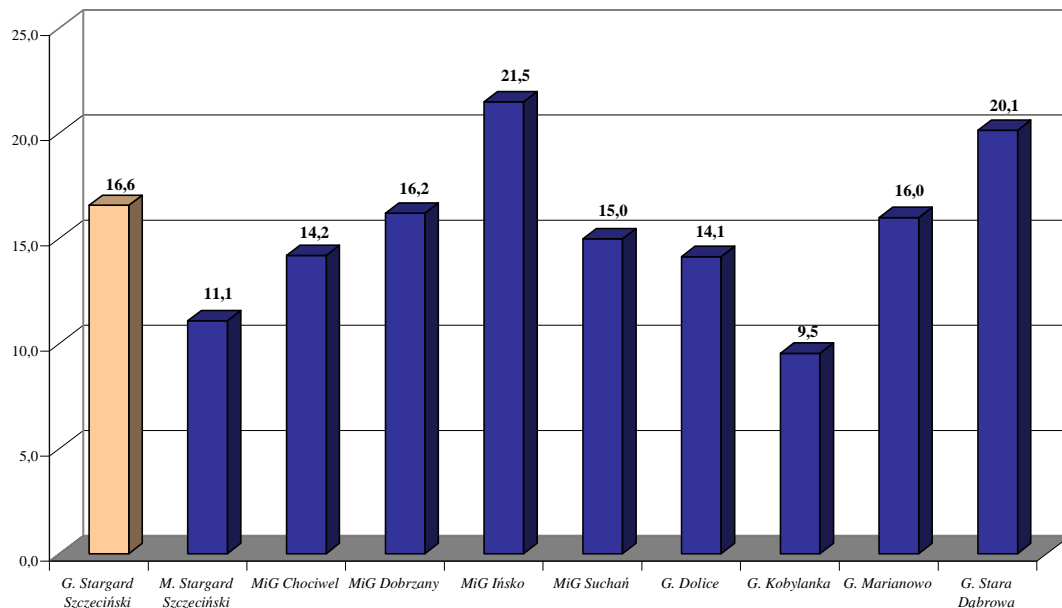
Wykształcenie		Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
12.2005	ogółem	22	220	85	387	746
	kobiety	16	137	65	190	411
12.2006	ogółem	20	177	77	308	603
	kobiety	14	118	52	171	333
06.2007	ogółem	11	165	66	288	536
	kobiety	8	108	49	164	326

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie Szczecińskim

⁵ **Odsetek bezrobocia** – udział procentowy bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (wyliczono wskaźnik bezrobocia ze względu na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnej zawodowo w gminie – niezbędnej do wyliczenia stopy bezrobocia).

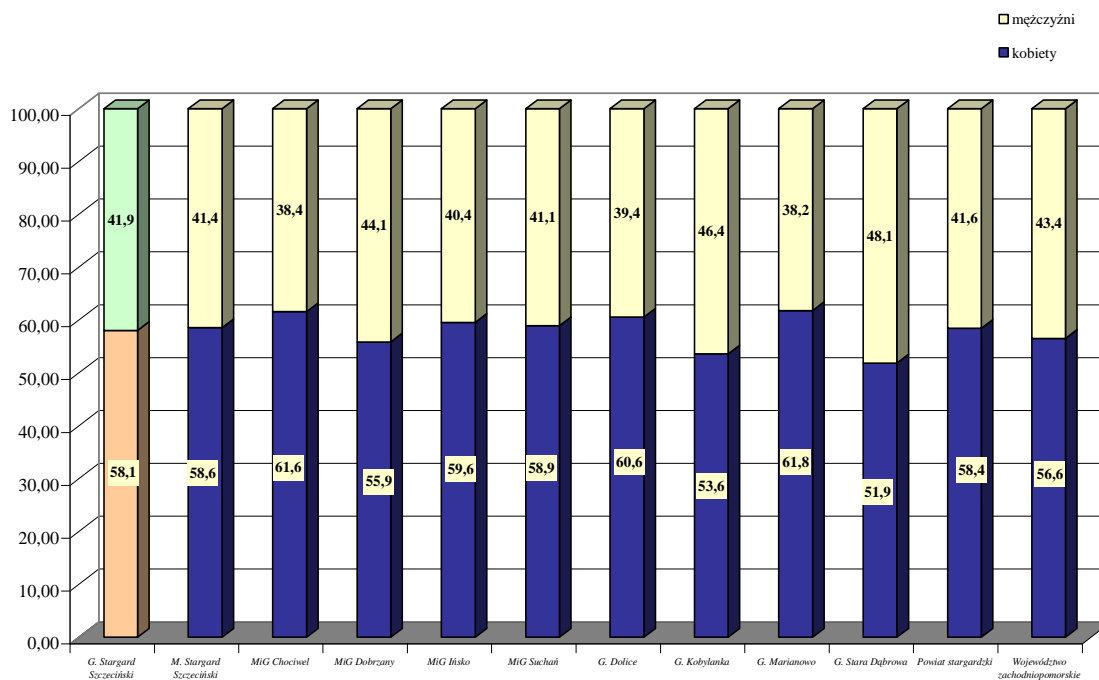
Wykres 13 Odsetek bezrobocia (w %)

* - według stanu na 31.12.2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

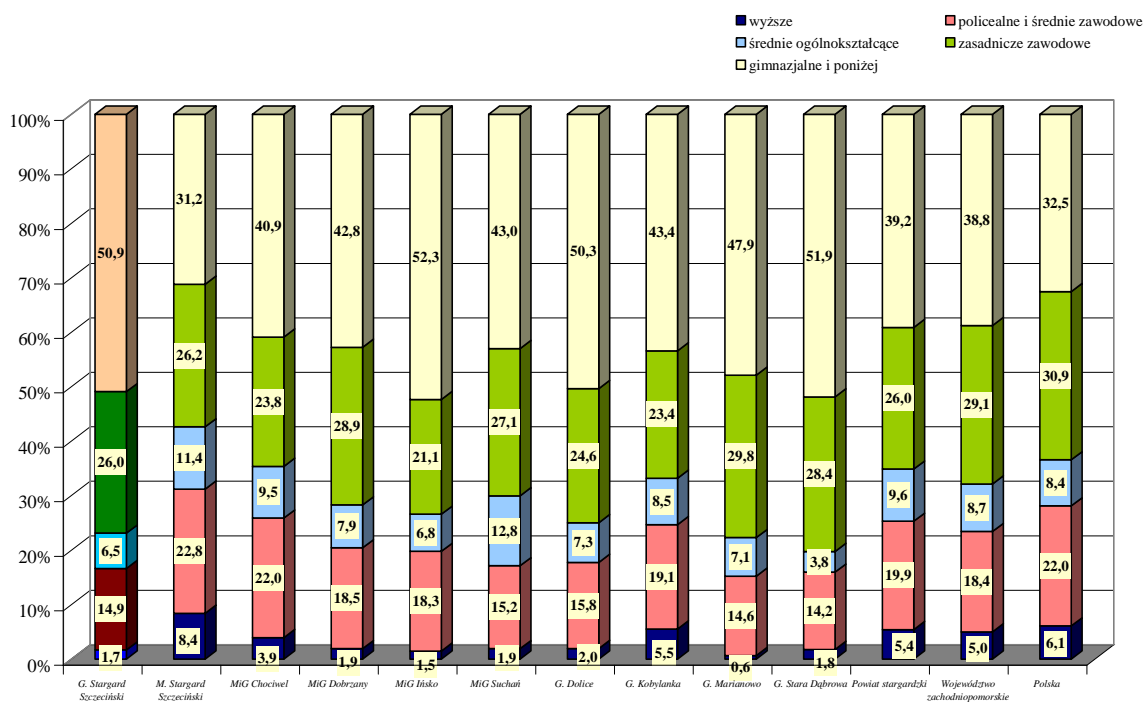
Wykres 14 Struktura procentowa bezrobocia według płci

* - według stanu na 31.12.2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

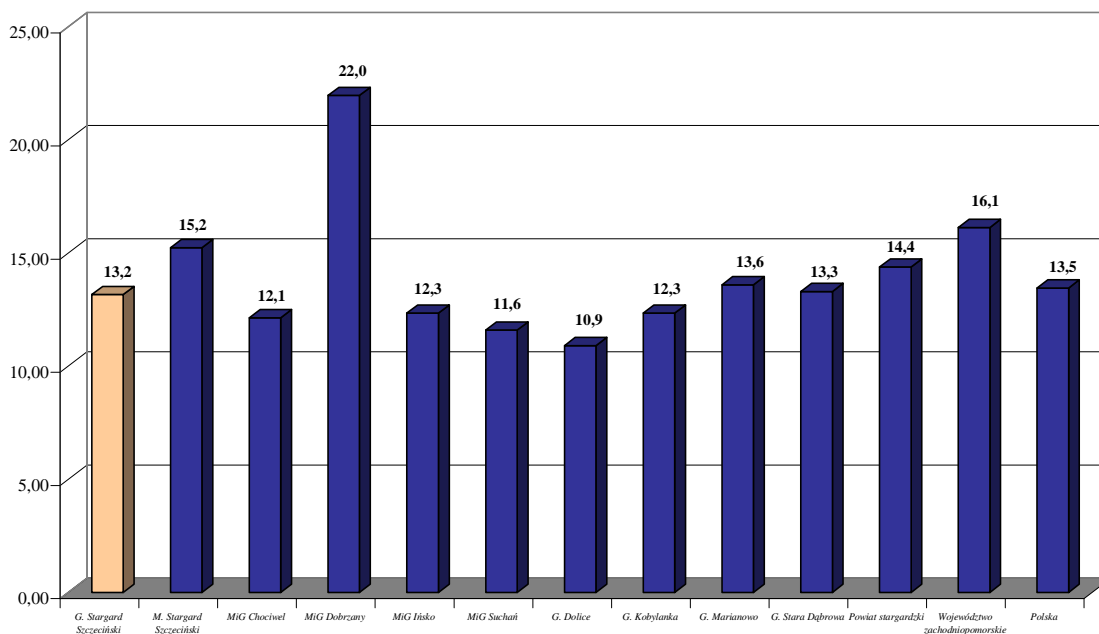
Wykres 15 Struktura procentowa bezrobocia według poziomu wykształcenia

* - według stanu na 31.12.2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Wykres 16 Struktura procentowa bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem

* - według stanu na 31.12.2006r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

2.14. Bezpieczeństwo publiczne⁶

Gmina Stargard Szczeciński obsługiwana jest przez III Rewir Dzielnicowych będący jednostką podległą Komendzie Powiatowej Policji w Stargardzie Szczecińskim, który zatrudnia 3 dzielnicowych działających na terenie gminy Stargard Szczeciński.

Policjanci rewiru realizują zadania wynikające z Ustawy o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku oraz innych przepisów szczegółowych dotyczących pracy dzielnicowych. Do zadań Policji należy między innymi:

- Ochrona życia i zdrowia obywateli przed bezprawnymi zamachami na te dobra.
- Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym również zapewnienie spokoju w miejscach publicznych w środkach komunikacji publicznej w ruchu drogowym, i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania.
- Inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami państwowymi, samorządowymi, i społecznymi.
- Wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców tych czynów.
- Kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych.
- Ponadto Policja realizuje polecenia sądu, prokuratury, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego.

III Rewir Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie Szczecińskim realizuje na terenie gminy Stargard Szczeciński następujące programy prewencyjne:

- „Razem bezpieczniej” – rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań. Program wyznacza obszary działania na rzecz bezpieczeństwa publicznego. W ramach programu policjanci zajmują się m.in. profilaktyką wśród dzieci i młodzieży szkolnej (np. Gryfuś Przyjacielem Dziecka, Bezpieczna Droga do Szkoły). Ponadto uczestniczą w programach i działaniach organizowanych na szczeblu Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie Szczecińskim na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym (działania typu Pasy Bezpieczeństwa, Trzeźwy Poranek), podnoszących poczucie bezpieczeństwa publicznego w miejscach zamieszkania (typu Bezpieczne Osiedle, Mak i Konopie).

⁶ Opracowano na podstawie danych uzyskanych w Komendzie Powiatowej Policji w Stargardzie Szczecińskim.

Tabela 21 Bezpieczeństwo publiczne w gminie Stargard Szczeciński

Rodzaj popełnionych przestępstw	Ogółem	PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE				
		2002	2003	2004	2005	2006
ogółem	ogółem	159	125	99	96	72
	w tym nieletni	-	-	-	-	-
przeciwko życiu i zdrowiu	ogółem	12	4	6	4	7
	w tym nieletni	-	-	-	-	-
drogowe	ogółem	12	19	13	20	12
	w tym nieletni	-	-	-	-	-
kradzież rzeczy	ogółem	56	60	41	32	33
	w tym nieletni	-	-	-	-	-
kradzież z włamaniem	ogółem	73	39	37	37	19
	w tym nieletni	-	-	-	-	-
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	ogółem	5	3	2	3	1
	w tym nieletni	-	-	-	-	-
gospodarcze	ogółem	1	-	-	-	-
	w tym nieletni	-	-	-	-	-

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie Szczecińskim

Ocena bezpieczeństwa w ruchu drogowym

W 2006 roku na terenie na terenie gminy Stargard Szczeciński zarejestrowano **111** zdarzeń drogowych, tj. **16** wypadków i **95** kolizji, w których nastąpiły tylko straty w mieniu. W wyniku tych zdarzeń **3** osoby poniosły śmierć na miejscu, a **18** osób doznało obrażeń ciała.

W gminie Stargard Szczeciński w 2006 roku z winy kierującego doszło do **14** zdarzeń (wypadków) drogowych, natomiast z winy pieszego doszło do **2** wypadków drogowych. Zatrzymano także **12** nietrzeźwych kierowców.

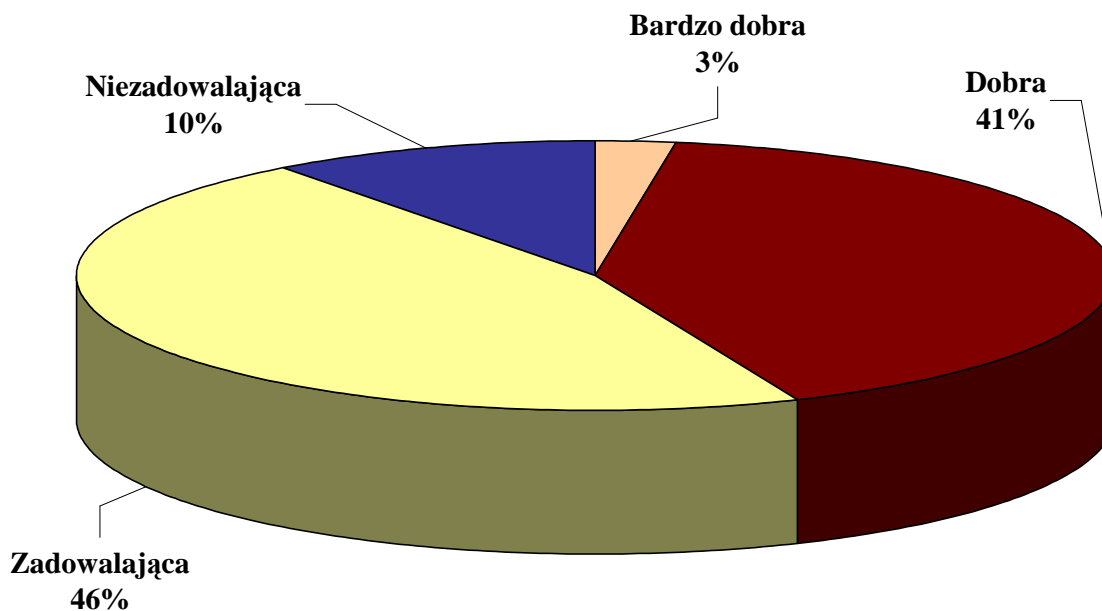
3. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO- GOSPODARCZEJ GMINY – ANKIETA

Liderzy lokalni na podstawie przeprowadzonej ankiety w trakcie pierwszej debaty strategicznej dokonali oceny sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Stargard Szczeciński w porównaniu z podobnymi gminami w Polsce.

Kategoria ocen:

- A - bardzo dobra**
- B - dobra**
- C - zadowalająca**
- D - niezadowalająca**

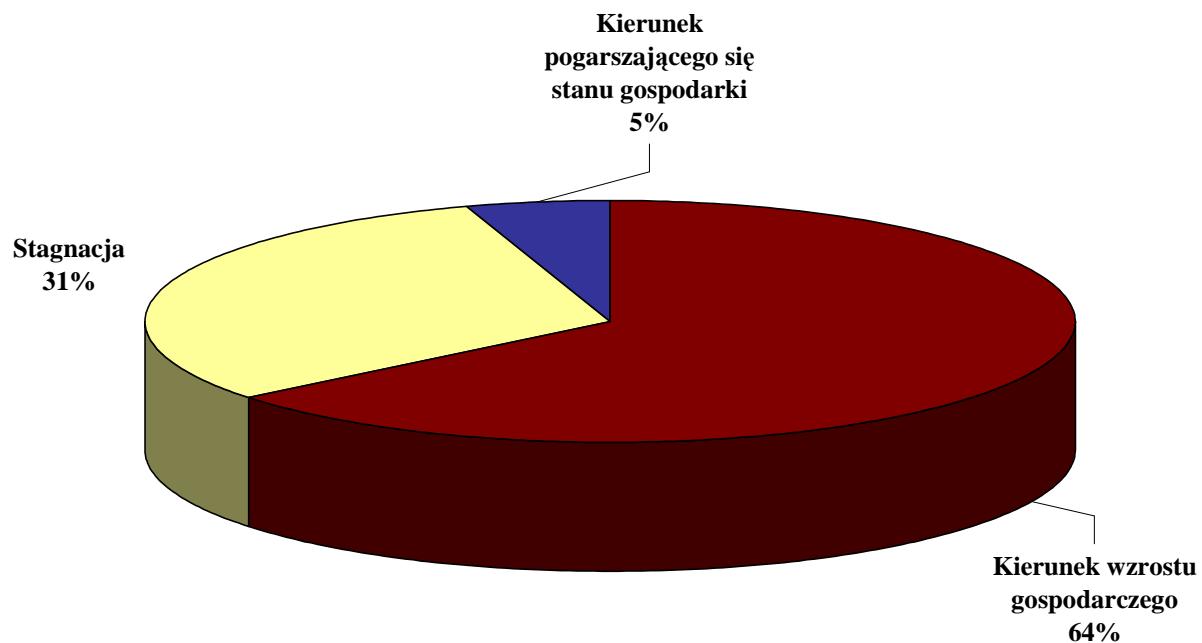
Wyniki w procentach oddanych głosów na poszczególne kategorie ocen:

Uczestnicy debaty strategicznej określili również ogólny trend rozwoju gospodarczego gminy w następujących kategoriach:

- A - kierunek wzrostu gospodarczego**
- B - stagnacja**
- C - kierunek pogarszającego się stanu gospodarki**

Wyniki w procentach oddanych głosów na poszczególne kategorie ocen:

4. ANALIZA SWOT

Podczas pierwszej aktualizacyjnej debaty strategicznej pracowano nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono tzw. analizę SWOT.

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed gminą. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **„mocnych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- **„słabych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony gminy i które niewyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- **„szans”** - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi gminy;
- **„zagrożeń”** - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy).

Podczas sesji, jej uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie na najważniejsze czynniki i ich uszeregowanie wg obszarów analizy. Przeprowadzone wśród uczestników debaty badania ankietowe dały możliwość poznania gminy poprzez pryzmat ich opinii, pozwoliły dodatkowo przybliżyć i określić najważniejsze jej problemy. Ankietowani odpowiadali na pytania, co – ich zdaniem – jest mocną stroną gminy, z jakimi gmina boryka się trudnościami i jak można je zwalczać, wykorzystując rysujące się szanse. Respondenci kwantyfikowali

również podstawowe dziedziny życia społeczno – gospodarczego w rozbiciu na poszczególne cechy.

Wyniki ankiet były podstawą do przeprowadzenia analizy SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń). Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się gmina, pozwala sformułować koncepcje zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego gminy. Wiele kwestii podnoszonych było w sposób niemal identyczny przez kilka lub nawet kilkanaście osób, można je zatem nazwać uniwersalnymi. Wiele zaś było tak szczegółowych, iż można by je traktować jako punkt wyjścia do konstruowania już nawet nie celu, a właściwie konkretnego programu operacyjnego lub projektu.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach gminy i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach gminy ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego). Niektóre zapisy z powodu swej lakoniczności mogą wydawać się nie do końca czytelne, ale zespół redakcyjny z pełną świadomością dokonał takich właśnie rozstrzygnięć.

Tabela 22 Analiza SWOT gminy Stargard Szczeciński

	WEWNĘTRZNE MOCNE STRONY	ZEWNĘTRZNE SZANSE
POZYTYWNE	<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne - władze samorządowe - współpraca placówek oświatowych - czyste środowisko - potencjał ludzki - dobre położenie w bliskiej odległości od Stargardu Szczecińskiego i Szczecina, a także przejść granicznych (granica z Niemcami) - powierzchnia gminy - mała odległość od morza - rolnictwo – możliwości produkcji zdrowej żywności - atrakcyjne tereny pod rekreację i wypoczynek nad jeziorem Miedwie - dostępność komunikacyjna - duża liczba ludowych zespołów sportowych - cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe - rozwinięta sieć drogowa - dobre stosunki międzysąsiedzkie - przebieg dróg krajowych - walory turystyczne (jeziora, rzeki, lasy, zabytki) - wykształcona kadra pracownicza - czyste miejscowości – pojemniki na odpady - biblioteka publiczna - turystyka kajakowa – rzeka Krąpiel - trasy turystyczne - komunikacja autobusowa i kolejowa - Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach - pomoc w rozwoju przedsiębiorczości - świetlice socjoterapeutyczne - Szlak Hetmański - atrakcyjność terenów inwestycyjnych - wzrastająca liczba urodzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania dotacji z UE - rozwój małej przedsiębiorczości - rozwój turystyki i agroturystyki - rozwój energii odnawialnej - utworzenie ośrodka wypoczynku letniego w Koszewie - efektywna promocja gminy - wyznaczenie terenów pod przemysł - utworzenie ośrodków turystycznych na terenie gminy - rozwój szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i spływów kajakowych - napływ kapitału zagranicznego - napływ wykształconych ludzi - rozwój placówek szkolnictwa średniego i wyższego w najbliższym otoczeniu gminy - bliskość Stargardu Szczecińskiego – rynek pracy - przekształcanie gruntów rolnych na działki budowlane – napływ ludności - postęp cywilizacyjny - zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek - współpraca z miastem (wspólne inwestycje infrastrukturalne) - wzrost liczby ludności - ochrona środowiska w skali makro - fabryka opon w Kluczewie - rozwój nowych inwestycji w sąsiadujących gminach

	WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
	SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
NEGATYWNE	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura techniczna – sieć kanalizacyjna, gazociągowa - stan techniczny dróg - ubogie społeczeństwo - liczba podmiotów gospodarczych, punkty usługowe - słabe wykorzystanie walorów turystycznych i krajobrazowych - brak wyznaczonych szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, niewykorzystany dostęp do jeziora Miedwie - brak bezpiecznych placów zabaw - niewystarczający zakres programu edukacyjnego dla mieszkańców, szczególnie tych najmłodszych: przedszkola, świetlice z odpowiednią ofertą edukacyjną - kluby AA dyżurujące na wsiach najbardziej zagrożonych alkoholizmem - infrastruktura okołodrogowa – chodniki, oświetlenie, -organizacja ruchu - marazm społeczny - wsie popegeerowskie - niskie poziom wynagrodzenia - odsetek bezrobocia - świadomość ekologiczna - brak uporządkowania architektonicznego w budownictwie jednorodzinym - brak chęci do podnoszenia kwalifikacji przez młodych - wandalizm - dzikie wysypiska odpadów - brak Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego - patologie społeczne - promocja gminy - niewystarczająca ilość miejsc na zajęcia dla dzieci i młodzieży - niewystarczająca ilość organizowanych zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży - słaba skuteczność egzekwowania konieczności wywozu nieczystości płynnych - brak Planów Odnowy Miejscowości dla wszystkich wsi - niedostateczne inwestycje w podniesienie poziomu bezpieczeństwa we wsiach - remonty obiektów wiejskich - zaniedbane zabytki - konieczność dowozu dzieci do szkół - baza noclegowa dla turystów - brak dostępu do bezpłatnego Internetu - słaba oferta kulturalna - brak ośrodków rekreacyjno-rozrywkowych z zapleczem socjalnym - emigracja w poszukiwaniu pracy - boiska do gry i świetlice wiejskie - komunikacja wewnętrzna 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilne prawodawstwo - dalsze migracje ludności w skali makro - starzejące się społeczeństwo w skali makro - uzależnienia - wzrost bezrobocia w skali makro - zanieczyszczenie środowiska w otoczeniu gminy - brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych nowo wydzielonymi obszarami - ubożenie społeczeństwa w skali makro - patologie społeczne docierające z ośrodków miejskich - powstawanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym - niewykorzystanie szansy polegającej na skutecznej absorpcji środków UE - częste zmiany Rządów RP - marginalizacja Szczecina w polityce rozwoju strategicznych regionów kraju - brak działań o charakterze regionalnym w zakresie rozwiązywania problemów społecznych - wysokie bezrobocie i słaba kondycja finansowa wschodnich landów niemieckich - marginalizacja przebudowy dróg krajowych i brak budowy dróg szybkiego ruchu w zachodniopomorskim z uwagi na EURO 2012

5. DIAGNOZA STANU

Diagnoza zawiera informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społeczne i ekonomiczne, na podstawie których sformułowano wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii stanowiących treść niniejszego dokumentu.

Wyszczególniono w niej najważniejsze cechy poszczególnych obszarów przyjętych do oceny oraz określenia celów i kierunków działania w procesie debat strategicznych.

Diagnoza Stanu jest syntezą wyników debaty strategicznej i raportu o stanie gminy Stargard Szczeciński.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie ich cech w odniesieniu do gminy jako całości, jej zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w powiecie i województwie.

Poszczególnym wnioskom przyporządkowano znaczenie:

- wartość pozytywna dla rozwoju gminy,
- wartość obecnie o niewielkim znaczeniu dla rozwoju gminy,
- wartość negatywna dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Stargard Szczeciński.

Ocenę potencjału wewnętrznego dokonano metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

INFRASTRUKTURA

Tabela 23 Diagnoza stanu – obszar infrastruktura

WARTOŚĆ POZYTYWNA
Telekomunikacja:
przewodowa
beprzewodowa
Sieci:
dróg dojazdowych
wodociągowa
energetyczna
Infrastruktura oświatowa
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
Infrastruktura:
kulturalna
społeczna i publiczna
WARTOŚĆ NEGATYWNA
Sieci:
kanalizacyjna
ciepłownicza
gazownicza
Stan techniczny dróg
Infrastruktura:
rekreacyjna
sportowa
turystyczna
Dostęp do Internetu szerokopasmowego

GOSPODARKA

Tabela 24 Diagnoza stanu – obszar gospodarka

WARTOŚĆ POZYTYWNA
Dotacje celowe
Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej
Struktura użytków rolnych
Instrumenty wspierania przedsiębiorczości
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
Dochód gminy na 1 – go mieszkańca
Dochód własny na 1 – go mieszkańca
Samodzielność budżetu
Wydatki z budżetu ogółem na 1 – go mieszkańca
Liczba podmiotów gospodarczych
Poziom samozatrudnienia
Przetwórstwo rolno-spożywcze
WARTOŚĆ NEGATYWNA
Wydatki inwestycyjne
Procent wydatków inwestycyjnych w stosunku do wydatków ogółem
Organizacje gospodarcze
Kapitał zagraniczny

PRZESTRZEŃ

Tabela 25 Diagnoza stanu – obszar przestrzeń

WARTOŚĆ POZYTYWNA
Obszary:
przyrodnicze prawnie chronione
chronionego krajobrazu
rolnicze
o walorach turystyczno – krajobrazowych
złóż surowców mineralnych
przyjeziorne
przyrzeczne
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
Stopień zalesienia
Estetyka zwartej zabudowy i przestrzeni architektonicznej
WARTOŚĆ NEGATYWNA
Nierozwinięte obszary pod względem infrastruktury technicznej
Tereny popegeerowskie – stopień zagospodarowania
Obszary o uregulowanym statusie prawnym w zakresie zagospodarowania przestrzennego

SPOŁECZNOŚĆ

Tabela 26 Diagnoza stanu – obszar społeczność

WARTOŚĆ POZYTYWNA
Przyrost naturalny
Baza edukacyjna
Struktura ekonomiczna ludności
Wydatki na oświatę
Wydatki na opiekę społeczną
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
Aktywność społeczna
Integracja społeczna
Obciążenie społeczne
Infrastruktura społeczna
Wydatki na ochronę zdrowia
WARTOŚĆ NEGATYWNA
Odsetek bezrobocia
Obszary patologii społecznych
Monitoring środowisk zagrożonych
Organizacje pozarządowe

EKOLOGIA

Tabela 27 Diagnoza stanu – obszar ekologia

WARTOŚĆ POZYTYWNA
Obszary leśne
Obszary prawnie chronione
Jakość wody
WARTOŚĆ O NIEWIELKIM ZNACZENIU
Zamierzenia inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska
Ograniczanie szkodliwych dla środowiska technologii
Świadomość ekologiczna mieszkańców
Segregacja odpadów
Gazyfikacja
Ochrona zasobów wodnych
WARTOŚĆ NEGATYWNA
Sieć kanalizacyjna
Oczyszczanie ścieków płynnych
Stosowane technologie dla wytwarzania energii cieplnej
Zjawisko niskiej emisji
Dziki wysypiska odpadów

6. MISJA

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel gminy, jej „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do gminy, dla której została sformułowana.

Wypracowana misja rozwoju gminy poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz gminy Stargard Szczeciński w perspektywie 13 lat. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią.

Misja dla gminy Stargard Szczeciński jest opisem wizji gminy oraz głównego pola działań w najbliższych latach. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja wyraźnie określa charakter gminy i wskazuje jej atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe gminy Stargard Szczeciński wzajemnie się uzupełniają.

W dalszej części strategii przedstawiono obszary, cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego (infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, społeczność i ekologia).

STARGARD SZCZECIŃSKI

**GMINA Z DOBRZE ROZWINIĘTYM
ROLNICTWEM, KTÓRA W MODELOWY
SPOSÓB PRZYSTOSOWUJE SWOJĄ
GOSPODARKE DO WYMOGÓW UNII
EUROPEJSKIEJ, ZWIĘKSZAJĄC DOCHODY
MIESZKAŃCÓW I STWARZAJĄC
WARUNKI DO POWSTAWANIA NOWYCH
MIEJSC PRACY.**

**ATRAKCYJNY TURYSTYCZNIE OBSZAR,
SKUTECZNIE WYRZYSTUJĄCY DLA
ROZWOJU GMINY WALORY NATURALNE
OKOLICZNYCH JEZIOR I RZEK.**

**IDEALNE MIEJSCE DO ZAMIESZKANIA
W PRZYJAZNYM I CZYSTYM
ŚRODOWISKU NATURALNYM,
GWARANTUJĄCE WYSOKĄ JAKOŚĆ
ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.**

7. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania gminy, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność gminy Stargard Szczeciński koncentrować będzie się na pięciu obszarach:

- **INFRASTRUKTURA**
- **GOSPODARKA**
- **PRZESTRZEŃ**
- **SPOŁECZNOŚĆ**
- **EKOLOGIA**

Tablica celów w poszczególnych obszarach (infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, społeczność i ekologia) uporządkowuje pod względem ważności i znaczenia dla rozwoju poszczególne zidentyfikowane cele. Dokonano tej hierarchizacji w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne.

Cele pierwszorzędne - w każdym z tych obszarów (trzy cele) to takie cele, bez których utrzymanie obecnego status quo (rozwoju danego obszaru) nie jest możliwe.

Cele drugorzędne to cele, które w skrócie można określić jako cele prorozwojowe (ich realizacja przyspieszy rozwój danego obszaru).

Cele trzeciorzędne to cele, które są ważne dla danego obszaru, ale czas i tempo ich realizacji zależy od uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych możliwości finansowania (cele rezerwowe).

Kierunki działania zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych przedstawiono poniżej każdego z celów w układzie tabelarycznym.

UWAGA

Zidentyfikowane cele i kierunki działania w poszczególnych obszarach są jedynie podstawą do ostatecznego wyboru wariantu rozwoju.

Nie jest możliwa realizacja wszystkich zidentyfikowanych celów w okresie realizacji Strategii. Cele, które nie znalazły miejsca w wariantcie rozwoju mogą być podstawą dla aktualizacji Strategii w następnych latach, w procesie monitorowania tego dokumentu.

Tabela 28 INFRASTRUKTURA – cele i kierunki działania

7.1. INFRASTRUKTURA

Cele pierwszorzędne								
<i>Podjąć działania kierunku rozwoju infrastruktury technicznej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury społecznej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Rozbudowa i przebudowa zbiorczej sieci wodno-kanalizacyjnej w obszarach zwartej zabudowy, nowej zabudowy mieszkaniowej i terenów inwestycyjnych.	Poprawa stanu technicznego dróg przebiegających przez teren gminy.	Rozbudowa i przebudowa obiektów infrastruktury okołodrogowej (m.in. chodniki, spowalniacze, ścieżki rowerowe, oświetlenie).	Rozbudowa sieci ognisk przedszkolnych.	Organizacja świetlic socjoterapeutycznych z pełnym programem zajęć profilaktycznych i opieką psychologiczną.	Zwiększenie dostępności do podstawowych usług medycznych poprzez stworzenie sieci Ośrodków Zdrowia na terenie gminy.	Budowa Gminnej Biblioteki Publicznej.	Budowa nowych i przebudowa istniejących świetlic wiejskich wraz z utworzeniem Gminnego Domu Kultury.	Doposażenie gminnych placówek kulturalnych w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu.
Cele drugorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury oświatowej i sportowej.</i>			<i>Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej i sieci gazowniczej na terenie gminy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Przebudowa istniejących Szkół Podstawowych wraz z ich doposażeniem w nowoczesny sprzęt dydaktyczny.	Budowa i przebudowa sal gimnastycznych.	Budowa i przebudowa otwartej bazy sportowej – boiska z zapleczem socjalnym i sportowym.	Wyznaczenie w MPZP ⁷ nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym indywidualnego.	Uzbrajanie w niezbędną infrastrukturę techniczną nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.	Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa socjalnego.	Tworzenie dokumentacji techniczno-kosztorysowych dla rozbudowy infrastruktury kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.	Utworzenie sprawnego systemu odprowadzania wód deszczowych – budowa kanalizacji deszczowej.	Utworzenie koncepcji i harmonogramu rozbudowy sieci gazowniczej na terenie gminy.
Cele trzeciorzędne								
<i>Umożliwić rozwój bazy turystycznej na terenie gminy.</i>			<i>Działać na rzecz poprawy infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej.</i>		

⁷ MPZP – Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Tabela 29 GOSPODARKA – cele i kierunki działania

7.2. GOSPODARKA

Cele pierwszorzędne								
<i>Działać na rzecz efektywnego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych środków pozabudżetowych na rzecz rozwoju Gminy Stargard Szczeciński.</i>			<i>Stworzyć warunki do dalszego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy.</i>			<i>Pozyskiwać inwestorów zewnętrznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Edukacja pracowników Urzędu Gminy oraz bezpośrednich beneficjentów (np. rolnicy, prowadzący działalność gospodarczą) w zakresie możliwości dofinansowania planowanych inwestycji ze środków UE.	Opracowanie dokumentacji technicznych i kosztorysowych umożliwiających absorpcję środków UE na planowane inwestycje w gminie.	Zabezpieczenie środków własnych dla realizacji inwestycji publicznych oraz tworzenie partnerstw publiczno- prywatnych.	Wyznaczenie w MPZP nowych terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej wraz z budową i rozbudową infrastruktury otoczenia biznesu.	Stworzenie własnego systemu preferencyjnych podatków lokalnych zgodnych z ustawą o pomocy publicznej.	Stworzenie pakietu bezpłatnego doradztwa dla sektora MSP ⁸ .	Tworzenie i aktualizacja MPZP dla lokalizacji nowych inwestycji w atrakcyjnych obszarach gminy.	Promocja walorów gospodarczych gminy (wolnych terenów inwestycyjnych) dla pozyskania inwestorów.	Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie gminy – uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę wolnych terenów inwestycyjnych.
Cele drugorzędne								
<i>Stworzyć warunki do dalszego rozwoju usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (powszechny dostęp do Internetu).</i>			<i>Stworzyć warunki do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie gminy.</i>			<i>Umożliwiać i inspirować działania na rzecz efektywnego funkcjonowania rolnictwa na terenie gminy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Tworzenie cyfrowych central telefonicznych wraz z budową stacji przekaźnikowych dla zwiększenia dostępu do Internetu szerokopasmowego.	Organizacja bezpłatnych szkoleń i kursów dla mieszkańców w zakresie obsługi komputera i umiejętności korzystania z Internetu.	Stworzenie sieci darmowych hotspotów na terenie gminy.	Wspieranie tworzenia grup producenckich i innych form wsparcia dla lepszego wykorzystania potencjału istniejących gospodarstw rolnych.	Promocja produkcji, technologii i zapotrzebowania na zdrową żywność jako jednej z form przekwalifikacji gospodarstw rolnych.	Wspieranie i organizacja punktów skupu i przechowalnictwa na terenie gminy.	Współpraca gminy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie dostosowania produkcji rolnej do obecnej sytuacji na rynku krajowym.	Doradztwo rolnicze, w tym edukacja w zakresie dostępności środków Unii Europejskiej na rozwój gospodarstw rolnych.	Tworzenie zachęt dla gospodarstw rolnych o małej wydajności do zmiany źródła dochodu (agroturystyka, rękodzielnictwo, rzemiosło, uprawy warzywne).
Cele trzeciorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku promocji gminy w kraju i zagranicą.</i>			<i>Stworzyć warunki do rozwoju różnych form turystyki i rekreacji.</i>			<i>Wykorzystać istniejące walory krajobrazowo-przyrodnicze do rozwoju gospodarczego gminy.</i>		

⁸ MSP – Małe i Średnie Przedsiębiorstwa

Tabela 30 PRZESTRZEŃ – cele i kierunki działania

7.3. PRZESTRZEŃ

Cele pierwszorzędne								
<i>Działać na rzecz tworzenia i aktualizowania dokumentów planistycznych dających na bieżąco podstawy do realizacji nowych inwestycji.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku pozyskania i przygotowania nowych terenów osadniczych poprzez ich uzbrojenie i promocję.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku odnowy obszarów wiejskich, rewitalizacji dóbr kultury oraz dziedzictwa kulturowego.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Opracowywanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Tworzenie wydzielonych stref aktywności gospodarczej o korzystnych warunkach do inwestowania.	Uaktywnianie nowych przestrzeni pod względem infrastrukturalnym pod potrzeby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.	Zwiększenie dostępu do terenów proinwestycyjnych znajdujących się w zasobach Agencji Nieruchomości Rolnych.	Udostępnienie terenów pod inwestycje przy głównych szlakach komunikacyjnych, w tym w bliskim otoczeniu Stargardu Szczecińskiego.	Tworzenie pozamiejskich enklaw dla rozwoju budownictwa indywidualnego.	Inwentaryzacja zasobów społecznych i kulturowych.	Renowacja obiektów zabytkowych i miejsc pamięci.	Tworzenie Planów Odnowy Miejscowości (PROW ⁹ działanie: Odnowa i rozwój wsi) dla stworzenia możliwości absorpcji środków UE dla podwyższenia jakości życia mieszkańców.
Cele drugorzędne								
<i>Sprzyjać wykorzystaniu istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych na rzecz rozwoju turystyki.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.</i>			<i>Umożliwić lepsze wykorzystanie szlaków komunikacyjnych (kolejowych, drogowych).</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek - zbiorniki wodne jako naturalne zaplecze turystyki kwalifikowanej.	Wyznaczenie i zagospodarowanie rekreacyjnych szlaków turystycznych (m.in. ścieżki przyrodnicze i szlaki pieszo-rowerowe).	Powiększenie bazy turystycznej w obszarze usług noclegowych i gastronomicznych wraz z rozbudową bazy agroturystycznej.	Usprawnienie komunikacji wewnętrznej w oparciu o transport publiczny i prywatny.	Przebudowa głównych szlaków komunikacji drogowej w obrębie gminy Stargard Szczeciński.	Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu na terenie całej gminy.	Budowa gminnego systemu transportu na rzecz zwiększenia dostępności miejsc pracy.	Utrzymanie połączeń kolejowych i nadanie im funkcji turystycznej po utworzeniu i wypromowaniu oferty turystycznej gminy.	Rozbudowa drogowych szlaków komunikacyjnych dla zwiększenia dostępności obszarów proinwestycyjnych i proturystycznych.
Cele trzeciorzędne								
<i>Wykorzystać walory dobrego położenia gminy Stargard Szczeciński, w tym bliskość Stargardu Szczecińskiego i Szczecina.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku regulacji stosunków wodnych na terenie gminy Stargard Szczeciński.</i>			<i>Wspierać procesy restrukturyzacyjne w rolnictwie.</i>		

⁹ PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Tabela 31 SPOŁECZNOŚĆ – cele i kierunki działania

7.4. SPOŁECZNOŚĆ								
Cele pierwszorzędne								
<i>Stworzyć warunki równego dostępu do kultury, nauki, sportu i rekreacji wszystkim mieszkańcom gminy z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy.</i>			<i>Podejmować działania na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałać wykluczeniom społecznym.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Budowa i przebudowa placówek kulturalnych (Dom Kultury, świetlice wiejskie) oraz organizacja dowozu dzieci i młodzieży do szkół podstawowych i gimnazjalnych zlokalizowanych na terenie gminy.	Tworzenie placów zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży (tzw. Ogródki Jordanowskie) wraz z budową bazy sportowej na terenie miejscowości sołeckich.	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowych, kulturalnych i sportowych.	Utworzenie Straży Gminnej.	Zwiększenie działań prewencyjnych - dodatkowe patrole Policji.	Przebudowa i doposażenie strażnic Ochotniczej Straży Pożarnej – uaktywnienie działalności OSP.	Organizacja cyklicznych imprez gminnych dla zwiększenia aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców gminy.	Stworzenie systemu wyróżnień i nagród dla aktywnych mieszkańców gminy – identyfikacja liderów lokalnych.	Monitoring miejsc i obszarów zagrożonych przestępczością, patologiami społecznymi i wykluczeniem społecznym.
Cele drugorzędne								
<i>Stwarzać warunki dla działań na rzecz poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych.</i>			<i>Przeciwdziałać patologiom społecznym występującym na terenie gminy.</i>			<i>Tworzyć warunki do zwiększenia dostępności do różnych form edukacji pozaszkolnej w oparciu o istniejącą bazę oświatową.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Zwiększenie dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych.	Okresowe organizowanie badań profilaktycznych mieszkańców gminy z udziałem lekarzy specjalistów, w tym organizacja tzw. „białych niedziel”.	Tworzenie programów profilaktyki zdrowotnej dla społeczności lokalnej w oparciu o placówki kulturalne i oświatowe.	Tworzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie rozpoznawania występujących w środowisku zagrożeń (alkoholizm, narkomania).	Tworzenie grup wsparcia dla osób zagrożonych tzw. wykluczeniem społecznym (np. lokalne grupy AA).	Organizacja opieki pedagogicznej i psychologicznej dla dzieci z rodzin patologicznych.	Organizacji zajęć pozalekcyjnych (zajęcia sportowe, kółka zainteresowań) dla dzieci i młodzieży.	Udostępnienie przyszkolnych sal gimnastycznych dla dorosłych mieszkańców gminy.	Stworzenie systemu edukacji dorosłych (szkolenia z zakresu edukacji ekologicznej, prekwalfikacji zawodowej, umiejętności korzystania z Internetu).
Cele trzeciorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku podniesienia jakości świadczonych usług przez placówki kulturalne na terenie gminy.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców gminy.</i>			<i>Niwelować społeczne skutki występującego bezrobocia.</i>		

Tabela 32 EKOLOGIA – cele i kierunki działania

7.5. EKOLOGIA

Cele pierwszorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony wód statych, cieków i rzek przez stworzenie sprawnego systemu odbioru i oczyszczania ścieków.</i>			<i>Stworzyć warunki do gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Rozbudowa infrastruktury kanalizacji sanitarnej wraz z budową nowych przyłączy domowych.	Budowa nowych i przebudowa istniejących oczyszczalni ścieków dla zwiększenia ich mocy przerobowej.	Monitoring i egzekwowanie prawidłowego składowania ścieków płynnych w zbiornikach bezodpływowych (tzw. szambach) i likwidacja nielegalnego zrzutu ścieków do urządzeń melioracyjnych, cieków wodnych i pól.	Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla wdrożenia produkcji energii odnawialnej – farmy wiatrowe.	Wdrażanie pozyskiwania energii cieplnej z paliw alternatywnych (gaz, olej, biopaliwa, pompy ciepłe) w obiektach użyteczności publicznej korzystając z dotacji w ramach PROW.	Promocja nowych technologii grzewczych (np. solarzy – jako naturalne źródło pozyskiwania energii cieplnej, biomasa, pompy ciepłe) wśród mieszkańców gminy.	Edukacja dzieci i młodzieży na dodatkowych zajęciach z ochrony środowiska organizowanych na bazie placówek oświatowych i kulturalnych.	Organizacja konkursów proekologicznych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz dorosłych mieszkańców gminy.	Edukacja społeczności lokalnej poprzez lokalne media, zebrania wiejskie w zakresie nowych technologii ochrony środowiska, wytwarzania źródeł ciepła i zagrożeń ekologicznych.
Cele drugorzędne								
<i>Stwarzać warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności.</i>			<i>Wdrażać i upowszechniać wśród społeczności lokalnej selektywną zbiórkę odpadów.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy architektury zieleni i zadrzewień na terenie całej gminy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Stworzenie gminnego systemu podatkowego promującego gospodarstwa ekologiczne.	Edukacja rolników przy udziale Ośrodka Doradztwa Rolniczego na temat dostępności programów finansowanych przez Unię Europejską.	Rozwijanie przetwórstwa rolnego opartego o własne zasoby produktów rolnych.	Stworzenie systemu promocji segregacji odpadów i wykorzystania surowców wtórnych.	Rozmieszczenie dodatkowych pojemników na odpady segregowane na terenie gminy.	Skuteczna egzekucja podpisywania umów na odbiór nieczystości stałych od każdego gospodarstwa domowego.	Planowanie rozwoju gminy z zachowaniem istniejących zasobów zieleni, lasów i zadrzewień.	Budowa nowych oraz uporządkowanie istniejących skwerów i architektury małej zieleni w każdym sołectwie (boiska, place zabaw, parki).	Organizowanie konkursów promujących ciekawe zagospodarowanie architektury zieleni w obszarach zwartej zabudowy na terenie gminy.
Cele trzeciorzędne								
<i>Podjąć działania na rzecz usuwania azbestu na terenie gminy.</i>			<i>Działać na rzecz poprawy jakości dostarczanej wody pitnej na terenie gminy.</i>			<i>Umożliwić wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy do rozwoju agroturystyki i turystyki kwalifikowanej.</i>		

8. WARIANT ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO - PO KOREKTACH EKSPERCKICH

8.1. KOMENTARZ DO WARIANTU ROZWOJU

W poszczególnych obszarach życia społeczno - gospodarczego (infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, społeczność i ekologia) wskazano 45 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Stargard Szczeciński. Cele te wypełniają realizację przyjętej misji do roku 2020.

Sformułowane cele były podstawą do określenia wariantu rozwoju, składającego się z 14 najważniejszych celów, bez względu na to, do jakiego wcześniej obszaru zostały one zakwalifikowane.

Dwa najważniejsze z tych czternastu celów określono mianem celów strategicznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Celom tym przypisano 50% środków potencjału inwestycyjnego¹⁰ gminy Stargard Szczeciński.

Kolejne cztery cele określono mianem priorytetów, dla których realizacji przeznacza się 35% tegoż potencjału.

Dla wskazanych niżej ośmiu celów niezbędnych przeznaczono 15% tzw. potencjału inwestycyjnego.

Każdemu celowi w wariantcie rozwoju przypisano jeden z czterech charakterów odpowiadających skutkom, jakie będzie wywoływała pełna realizacja tego celu.

Zidentyfikowano cztery możliwe charakterystyczne skutki oddziaływania tj. prospołeczny, prokonkurencyjny, proedukacyjny i proinnowacyjny.

Wariant rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Stargard Szczeciński dzielący się na dwa cele strategiczne, cztery priorytety oraz osiem celów niezbędnych (schemat wariantu przedstawia tabela o nazwie „Wybrany Wariant Rozwoju”) można określić jako wariant o charakterze prokonkurencyjno-prospołecznym. Wariant rozwoju ma za zadanie zhierarchizowanie celów i jest podstawą podziału środków potencjału inwestycyjnego w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym do roku 2013, tj. na okres przyjętego budżetu Unii Europejskiej podziału Funduszy Strukturalnych UE.

¹⁰ przez pojęcie "potencjał inwestycyjny" określa się wszystkie środki finansowe wpływające do gminy (Budżet Gminy, dotacje, subwencje, darowizny, kapitał prywatny), poprzez które realizuje się programy operacyjne i projekty wypełniające założenia strategii.

Tabela 33 Wybrany Wariant Rozwoju

CELE STRATEGICZNE	Podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury technicznej. I A		Podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury oświatowej i sportowej. I B	
	PRIORYTETY	Działać na rzecz efektywnego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych środków pozabudżetowych na rzecz rozwoju Gminy Stargard Szczeciński. II A	Pozyskiwać inwestorów zewnętrznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. II B	Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej. II C
CELE NIEZBĘDNE	Stworzyć warunki do dalszego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy. III A		Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury społecznej. III B	Stworzyć warunki do gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. III C
	Podjąć działania w kierunku odnowy obszarów wiejskich, rewitalizacji dóbr kultury oraz dziedzictwa kulturowego. III D		Sprzyjać wykorzystaniu istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych na rzecz rozwoju turystyki. III E	Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. III F
	Podjąć działania w kierunku poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej. III G		Przeciwdziałać patologiom społecznym występującym na terenie gminy. III H	

8.2. CELE STRATEGICZNE, PRIORYTETY I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA

Wariant rozwoju obejmuje 14 celów utworzonych na podstawie wcześniej zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego gminy Stargard Szczeciński. Poszczególnym zidentyfikowanym w wariacie celom przypisano kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY I A.

Podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury technicznej.

Opis kierunków działań:

1. Rozbudowa i przebudowa zbiorczej sieci wodno-kanalizacyjnej w obszarach zwartej zabudowy, nowej zabudowy mieszkaniowej i terenów inwestycyjnych.
2. Poprawa stanu technicznego dróg przebiegających przez teren gminy.
3. Rozbudowa i przebudowa obiektów infrastruktury okołodrogowej (m.in. chodniki, spawalnice, ścieżki rowerowe, oświetlenie).

CEL STRATEGICZNY I B.

Podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury oświatowej i sportowej.

Opis kierunków działań:

1. Przebudowa istniejących Szkół Podstawowych wraz z ich doposażeniem w nowoczesny sprzęt dydaktyczny.
2. Budowa i przebudowa sal gimnastycznych.
3. Budowa i przebudowa otwartej bazy sportowej – boiska z zapleczem socjalnym i sportowym.

PRIORYTET II A.

Działać na rzecz efektywnego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych środków pozabudżetowych na rzecz rozwoju Gminy Stargard Szczeciński.

Opis kierunków działań:

1. Edukacja pracowników Urzędu Gminy oraz bezpośrednich beneficjentów (np. rolnicy, prowadzący działalność gospodarczą) w zakresie możliwości dofinansowania planowanych inwestycji ze środków UE.
2. Opracowanie dokumentacji technicznych i kosztorysowych umożliwiających absorpcję środków UE na planowane inwestycje w gminie.
3. Zabezpieczenie środków własnych dla realizacji inwestycji publicznych oraz tworzenie partnerstw publiczno- prywatnych.

PRIORYTET II B.

Pozyskiwać inwestorów zewnętrznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie i aktualizacja Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dla lokalizacji nowych inwestycji w atrakcyjnych obszarach gminy.
2. Promocja walorów gospodarczych gminy (wolnych terenów inwestycyjnych) dla pozyskania inwestorów.
3. Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie gminy – uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę wolnych terenów inwestycyjnych.

PRIORYTET II C.

Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej.

Opis kierunków działań:

1. Budowa Gminnej Biblioteki Publicznej.
2. Budowa nowych i przebudowa istniejących świetlic wiejskich wraz z utworzeniem Gminnego Domu Kultury.
3. Doposażenie gminnych placówek kulturalnych w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu.

PRIORYTET II D.

Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Opis kierunków działań:

1. Wyznaczanie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym indywidualnego.
2. Uzbrajanie w niezbędną infrastrukturę techniczną nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.
3. Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa socjalnego.

CEL NIEZBĘDNY III A.

Stworzyć warunki do dalszego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy.

Opis kierunków działań:

1. Wyznaczenie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego nowych terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej wraz z budową i rozbudową infrastruktury otoczenia biznesu.
2. Stworzenie własnego systemu preferencyjnych podatków lokalnych zgodnych z ustawą o pomocy publicznej.
3. Stworzenie pakietu bezpłatnego doradztwa dla sektora MSP.

CEL NIEZBĘDNY III B.

Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury społecznej.

Opis kierunków działań:

1. Rozbudowa sieci ognisk przedszkolnych.
2. Organizacja świetlic socjoterapeutycznych z pełnym programem zajęć profilaktycznych i opieką psychologiczną.
3. Zwiększenie dostępności do podstawowych usług medycznych poprzez stworzenie sieci Ośrodków Zdrowia na terenie gminy.

CEL NIEZBĘDNY III C.

Stworzyć warunki do gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Opis kierunków działań:

1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla wdrożenia produkcji energii odnawialnej – farmy wiatrowe.
2. Wdrażanie pozyskiwania energii cieplnej z paliw alternatywnych (gaz, olej, biopaliwa, pompy ciepłe) w obiektach użyteczności publicznej korzystając z dotacji w ramach PROW.
3. Promocja nowych technologii grzewczych (np. solary – jako naturalne źródło pozyskiwania energii cieplnej, biomasa, pompy ciepłe) wśród mieszkańców gminy.

CEL NIEZBĘDNY III D.

Podjąć działania w kierunku odnowy obszarów wiejskich, rewitalizacji dóbr kultury oraz dziedzictwa kulturowego.

Opis kierunków działań:

1. Inwentaryzacja zasobów społecznych i kulturowych.
2. Renowacja obiektów zabytkowych i miejsc pamięci.
3. Tworzenie Planów Odnowy Miejscowości (PROW działanie: Odnowa i rozwój wsi) dla stworzenia możliwości absorpcji środków UE dla podwyższenia jakości życia mieszkańców.

CEL NIEZBĘDNY III E.

Sprzyjać wykorzystaniu istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych na rzecz rozwoju turystyki.

Opis kierunków działań:

1. Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek - zbiorniki wodne jako naturalne zaplecze turystyki kwalifikowanej.
2. Wyznaczenie i zagospodarowanie rekreacyjnych szlaków turystycznych (m.in. ścieżki przyrodnicze i szlaki pieszo-rowerowe).
3. Powiększanie bazy turystycznej w obszarze usług noclegowych i gastronomicznych wraz z rozbudową bazy agroturystycznej.

CEL NIEZBĘDNY III F.

Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Opis kierunków działań:

1. Edukacja dzieci i młodzieży na dodatkowych zajęciach z ochrony środowiska organizowanych na bazie placówek oświatowych i kulturalnych.
2. Organizacja konkursów proekologicznych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz dorosłych mieszkańców gminy.
3. Edukacja społeczności lokalnej poprzez lokalne media, zebrania wiejskie w zakresie nowych technologii ochrony środowiska, wytwarzania źródeł ciepła i zagrożeń ekologicznych.

CEL NIEZBĘDNY III G.

Podjąć działania w kierunku poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Opis kierunków działań:

1. Usprawnienie komunikacji wewnętrznej w oparciu o transport publiczny i prywatny.
2. Przebudowa głównych szlaków komunikacji drogowej w obrębie gminy Stargard Szczeciński.
3. Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu na terenie całej gminy.

CEL NIEZBĘDNY III H.

Przeciwdziałać patologiom społecznym występującym na terenie gminy.

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie rozpoznawania występujących w środowisku zagrożeń (alkoholizm, narkomania).
2. Tworzenie grup wsparcia dla osób zagrożonych tzw. wykluczeniem społecznym (np. lokalne grupy AA).
3. Organizacja opieki pedagogicznej i psychologicznej dla dzieci z rodzin patologicznych.

9. POWIĄZANIE CELÓW Z ZAŁOŻENIAMI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński jest dokumentem programowym polityki rozwoju gminy.

Strategia wyznacza cele i kierunki działania, które przyczynią się do przełamywania problemów gospodarczych i społecznych oraz do podniesienia konkurencyjności gminy. Jest to wyzwanie, któremu gmina Stargard Szczeciński musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, liberalizacji i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

Układ celów i kierunków działania gminy Stargard Szczeciński jest spójny i zgodny z założeniami Narodowej Strategii Spójności oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, które uwzględniają zapisy nadrzędnego dokumentu programowego Unii Europejskiej, tj. Strategicznych Wytycznych Wspólnoty (CSG).

Ponadto Strategia Rozwoju Społeczno Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński do roku 2020 jest spójna ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 oraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2020.

POSZCZEGÓLNE CELE ZNAJDUJĄCE SIĘ W WYBRANYM WARIANCIE ROZWOJU GMINY STARGARD SZCZECIŃSKI ZNAJDUJĄ SWOJE WSPARCIE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

CELE STRATEGICZNE – POWIĄZANIE:

Pierwszy z celów strategicznych gminy Stargard Szczeciński pn. „**Podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury technicznej**” znajduje swoje odzwierciedlenie w celu strategicznym województwa zachodniopomorskiego pn. „*Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu*”.

Drugi z celów strategicznych pn. „**Podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury oświatowej i sportowej**” powiązany został z celami strategicznymi województwa pn. „*Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności*” oraz „*Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu*”.

PRIORYTETY – POWIĄZANIE:

Priorytet gminy Stargard Szczeciński pn. **„Działać na rzecz efektywnego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych środków pozabudżetowych na rzecz rozwoju Gminy Stargard Szczeciński”** umiejscowiony został w celach strategicznych województwa o nazwie **„Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania”** oraz **„Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu”**.

Kolejny priorytet pn. **„Pozyskiwać inwestorów zewnętrznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy”** odzwierciedlony został w celach strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego o nazwie **„Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego”** oraz **„Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu”**.

Priorytet gminy pn. **„Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej”** znajduje swoje wsparcie w celach strategicznych województwa **„Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”** oraz **„Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”**.

Ostatni z priorytetów gminy Stargard Szczeciński **„Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego”** znajduje swoje odzwierciedlenie w celu strategicznym o nazwie **„Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu”**.

CELE NIEZBĘDNE – POWIĄZANIE:

Cel niezbędny gminy Stargard Szczeciński pn. **„Stworzyć warunki do dalszego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy”** powiązany został z celem strategicznym pn. **„Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania”**.

Drugi cel niezbędny pn. **„Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury społecznej”** odzwierciedlony został w celach strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego pn. **„Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”** oraz **„Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”**.

Cel **„Stworzyć warunki do gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii”** powiązany został z celem strategicznym województwa zachodniopomorskiego o nazwie **„Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”**.

Cel „**Podjąć działania w kierunku odnowy obszarów wiejskich, rewitalizacji dóbr kultury oraz dziedzictwa kulturowego**” znajduje swoje odzwierciedlenie w celu strategicznym o nazwie „*Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu*”.

Następny cel niezbędny gminy Stargard Szczeciński pn. „**Sprzyjać wykorzystaniu istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych na rzecz rozwoju turystyki**” przyporządkować należy do celów strategicznych województwa zachodniopomorskiego pn. „*Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania*” oraz „*Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami*”.

Kolejny cel niezbędny pn. „**Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy**” został wkomponowany w cel strategiczny województwa zachodniopomorskiego pn. „*Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności*”.

Cel pn. „**Podjąć działania w kierunku poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej**” wskazuje na cel strategiczny województwa „*Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu*”.

Ostatni z celów niezbędnych pn. „**Przeciwdziałać patologiom społecznym występującym na terenie gminy**” powiązany został z celem strategicznym województwa pn. „*Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu*”.

10. ANKIETY POGLĄDOWE

Uczestnicy debaty strategicznej w dniu 26.09.2007 roku „na gorąco” formułowali przedsięwzięcia inwestycyjne, które ich zdaniem powinny zostać zrealizowane w najbliższym czasie. Przedsięwzięcia inwestycyjne ustalone wraz z uczestnikami debaty, ocenione zostały w skali ważności problemu od 1 do 10 pkt.

Tabela 34 Przedsięwzięcia inwestycyjne gminy Stargard Szczeciński

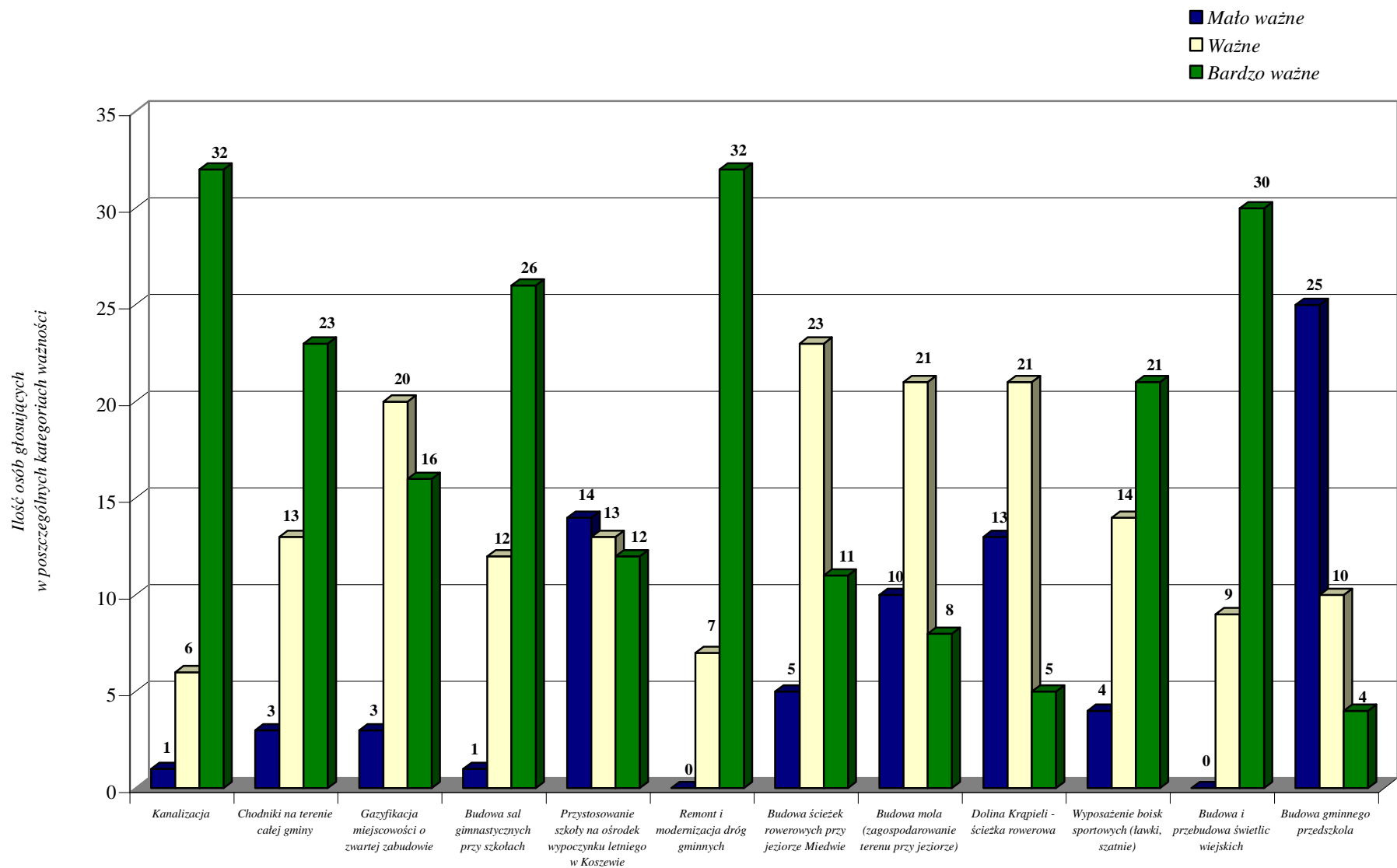
Lp.	Przedsięwzięcia inwestycyjne	Mało ważne				Ważne					Bardzo ważne			
		1	2	3	Suma	4	5	6	7	Suma	8	9	10	Suma
1.	Kanalizacja	1	0	0	1	0	4	1	1	6	4	0	28	32
2.	Chodniki na terenie całej gminy	1	0	2	3	1	8	1	3	13	5	2	16	23
3.	Gazyfikacja miejscowości o zwartej zabudowie	1	0	2	3	2	14	1	3	20	6	0	10	16
4.	Budowa sal gimnastycznych przy szkołach	1	0	0	1	2	9	1	0	12	2	5	19	26
5.	Przystosowanie szkoły na ośrodek wypoczynku letniego w Koszewie	5	3	6	14	4	5	2	2	13	3	0	9	12
6.	Remont i modernizacja dróg gminnych	0	0	0	0	0	1	2	4	7	1	4	27	32
7.	Budowa ścieżek rowerowych przy jeziorze Miedwie	1	1	3	5	1	10	7	5	23	7	2	2	11
8.	Budowa mola (zagospodarowanie terenu przy jeziorze)	5	2*	3	10	1	12	4	4	21	2	1	5	8
9.	Dolina Krąpiele - ścieżka rowerowa	5	3	5	13	7	7	4	3	21	2	1	2	5
10.	Wyposażenie boisk sportowych (ławki, szatnie)	1	2	1	4	3	7	3	1	14	4	2	15	21
11.	Budowa i przebudowa świetlic wiejskich	0	0	0	0	0	3	4	2	9	6	6	18	30
12.	Budowa gminnego przedszkola	11	8	6	25	1	5	1	3	10	1	0	3	4

*ilość osób oddających głos na określoną punktację (w tym przypadku 2 osoby dały po 2 punkty na przedsięwzięcie nr 8).

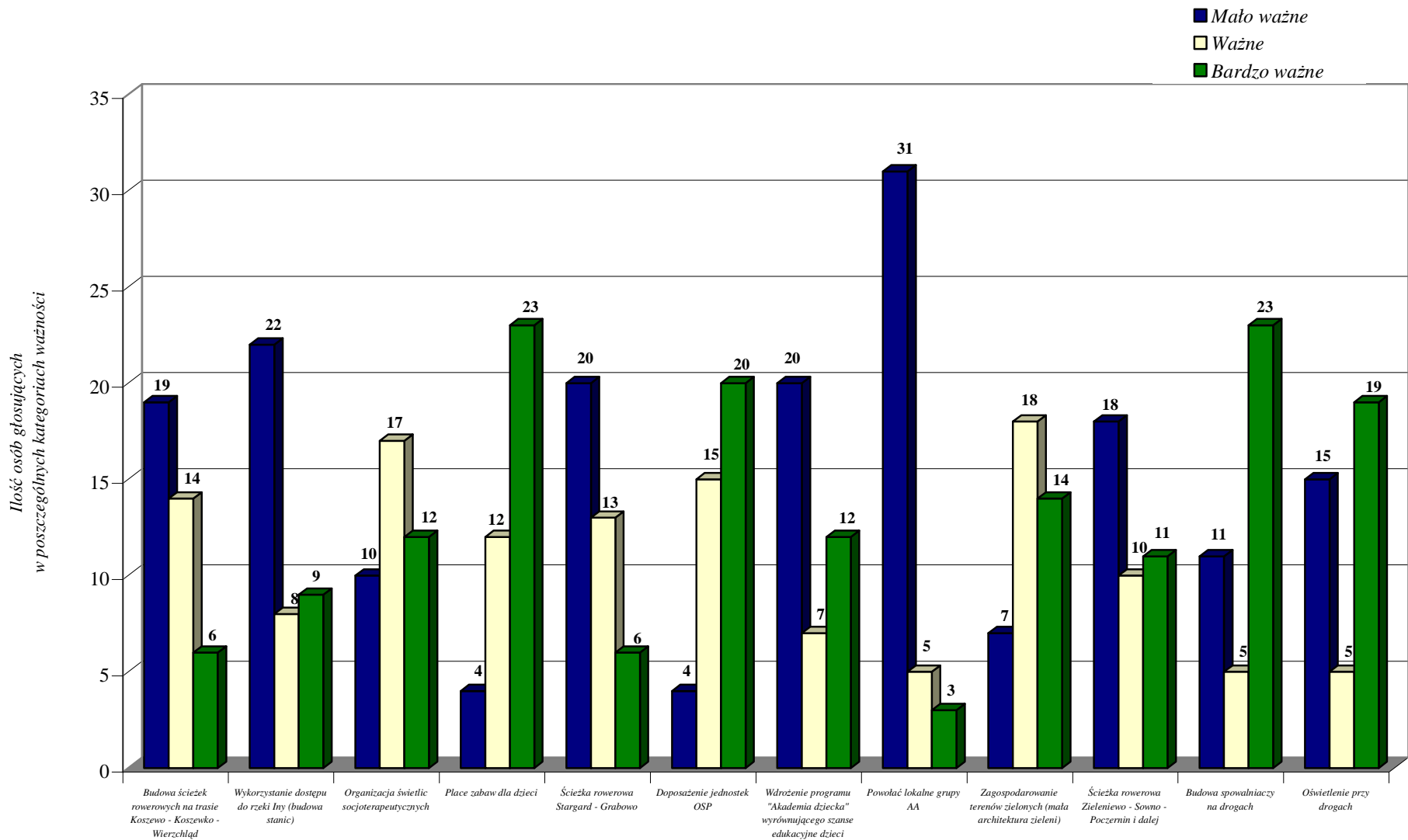
Tabela 35 C.d. Przedsięwzięcia inwestycyjne gminy Stargard Szczeciński

Lp.	Przedsięwzięcia inwestycyjne	Mało ważne				Ważne					Bardzo ważne			
		1	2	3	Suma	4	5	6	7	Suma	8	9	10	Suma
13.	Budowa ścieżek rowerowych na trasie Koszewo - Koszewko - Wierzchłąd	9	7	3	19	1	11	2	0	14	2	3	1	6
14.	Wykorzystanie dostępu do rzeki Iny (budowa stanic)	12	7	3	22	0	3	1	4	8	3	1	5	9
15.	Organizacja świetlic socjoterapeutycznych	3	4	3	10	3	9	3	2	17	3	1	8	12
16.	Place zabaw dla dzieci	2	2	0	4	1	3	1	7	12	5	1	17	23
17.	Ścieżka rowerowa Stargard - Grabowo	8	6	6	20	3	6	2	2	13	4	0	2	6
18.	Doposażenie jednostek OSP	0	1	3	4	0	4	3	8	15	7	1	12	20
19.	Wdrożenie programu "Akademia dziecka" wyrównującego szanse edukacyjne dzieci	9	6	5	20	2	2	2	1	7	6	0	6	12
20.	Powołać lokalne grupy AA	25	4	2	31	2	2	1	0	5	1	0	2	3
21.	Zagospodarowanie terenów zielonych (mała architektura zieleni)	5	1	1	7	1	9	3	5	18	3	1	10	14
22.	Ścieżka rowerowa Zieleniewo - Sowno - Poczernin i dalej	11	4	3	18	3	3	3	1	10	3	2	6	11
23.	Budowa spawalniczy na drogach	10	1	0	11	2	3	0	0	5	7	2	14	23
24.	Oświetlenie przy drogach	11	3	1	15	1	2	1	1	5	1	2	16	19

Wykres 17 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych wg skali ważności

Wykres 18 C.d. Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych wg skali ważności

**Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w gminie Stargard Szczeciński –
suma głosów oddanych w kategorii oceny „Bardzo ważne”**

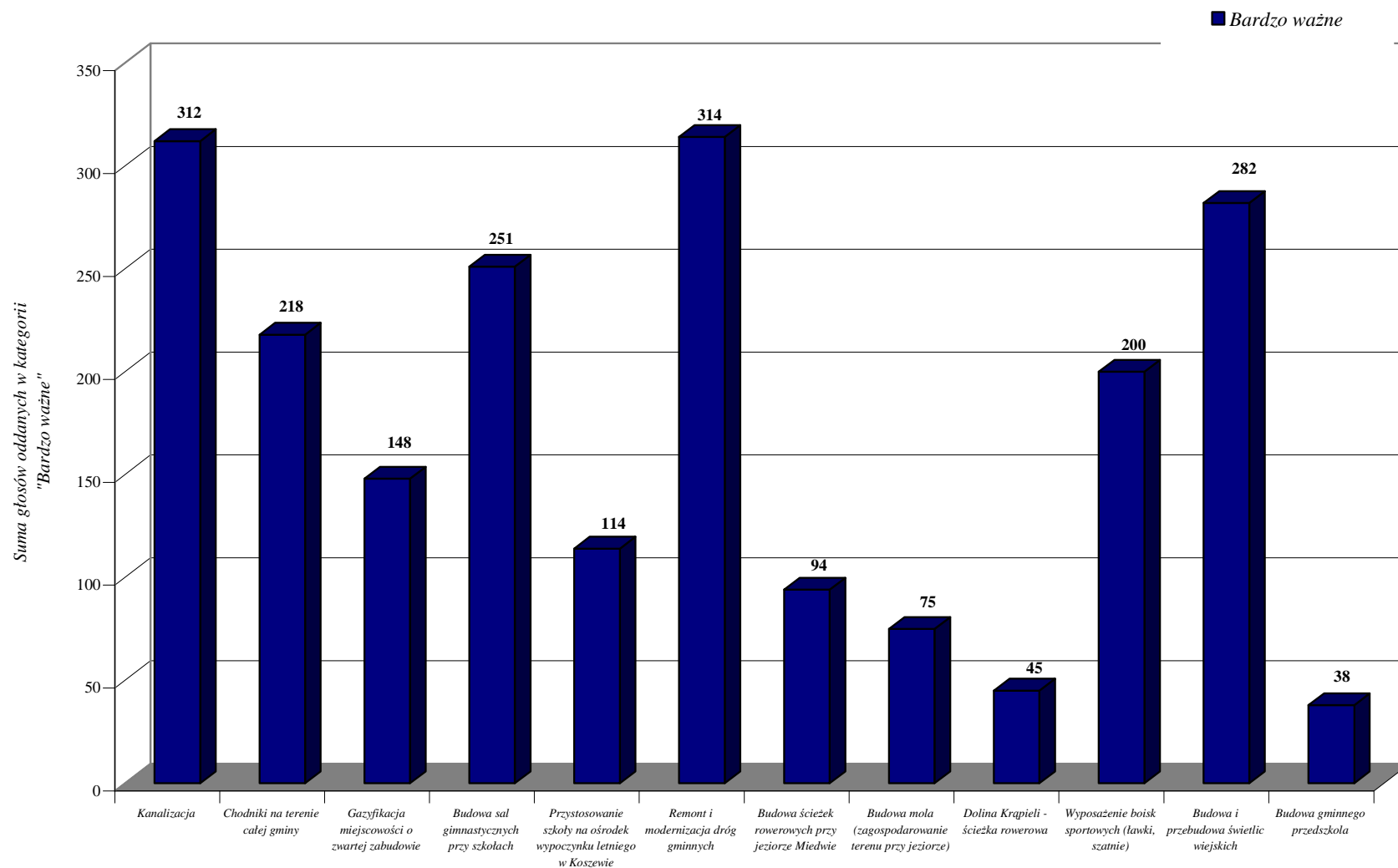
Tabela 36 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”

Lp.	Przedsięwzięcia inwestycyjne	Bardzo ważne			Suma iloczynów
		8	9	10	
1.	Kanalizacja	4	0	28	312
2.	Chodniki na terenie całej gminy	5	2	16	218
3.	Gazyfikacja miejscowości o zwartej zabudowie	6	0	10	148
4.	Budowa sal gimnastycznych przy szkołach	2	5	19	251
5.	Przystosowanie szkoły na ośrodek wypoczynku letniego w Koszewie	3	0	9	114
6.	Remont i modernizacja dróg gminnych	1	4	27	314
7.	Budowa ścieżek rowerowych przy jeziorze Miedwie	7	2	2	94
8.	Budowa mola (zagospodarowanie terenu przy jeziorze)	2	1	5	75
9.	Dolina Krąpieli - ścieżka rowerowa	2	1	2	45
10.	Wyposażenie boisk sportowych (ławki, szatnie)	4	2	15	200
11.	Budowa i przebudowa świetlic wiejskich	6	6	18	282
12.	Budowa gminnego przedszkola	1	0	3	38

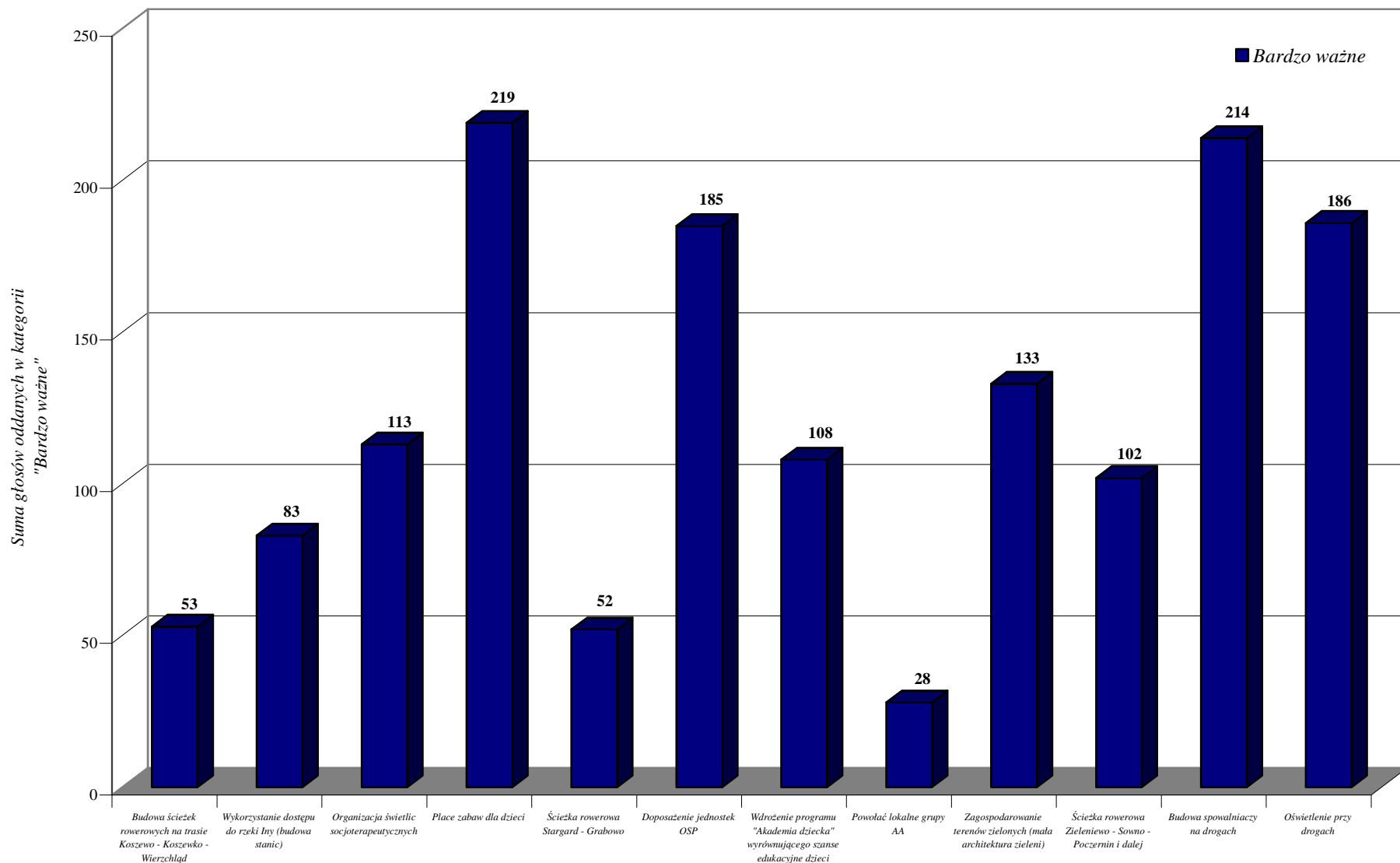
Tabela 37 C.d. Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”

Lp.	Przedsięwzięcia inwestycyjne	Bardzo ważne			Suma iloczynów
		8	9	10	
13.	Budowa ścieżek rowerowych na trasie Koszewo - Koszewko - Wierzchłąd	2	3	1	53
14.	Wykorzystanie dostępu do rzeki Iny (budowa stanic)	3	1	5	83
15.	Organizacja świetlic socjoterapeutycznych	3	1	8	113
16.	Place zabaw dla dzieci	5	1	17	219
17.	Ścieżka rowerowa Stargard - Grabowo	4	0	2	52
18.	Doposażenie jednostek OSP	7	1	12	185
19.	Wdrożenie programu "Akademia dziecka" wyrównującego szanse edukacyjne dzieci	6	0	6	108
20.	Powołać lokalne grupy AA	1	0	2	28
21.	Zagospodarowanie terenów zielonych (mała architektura zieleni)	3	1	10	133
22.	Ścieżka rowerowa Zieleniewo - Sowno - Poczernin i dalej	3	2	6	102
23.	Budowa spowalniaczy na drogach	7	2	14	214
24.	Oświetlenie przy drogach	1	2	16	186

Wykres 19 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”

Wykres 20 C.d. Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”

11. WDRAŻANIE STRATEGII

Strategia obejmuje cele i kierunki działania zidentyfikowane i zhierarchizowane w pięciu obszarach życia społeczno-gospodarczego gminy Stargard Szczeciński, tj. infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, społeczność i ekologia.

Zidentyfikowane i zhierarchizowane cele w tych obszarach stanowią wypełnienie założonej w Strategii misji i sięgają w swych założeniach roku 2020.

Jednocześnie cele te stały się podstawą do określenia wariantu rozwoju gminy do roku 2020 tj. na okres funkcjonowania budżetu Unii Europejskiej i podziału środków funduszy strukturalnych do roku 2013 i dalszych skutków z tego tytułu do roku 2020.

Wyznaczone w wariacie rozwoju cele i przypisane im kierunki działania leżą w kompetencjach wielu instytucji, ale za ich realizację odpowiada samorząd Gminy Stargard Szczeciński, który winien współpracować w tym zakresie przede wszystkim z samorządami gmin ościennych, samorządem powiatu stargardzkiego, samorządem województwa zachodniopomorskiego, instytucjami rządowymi, uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi, organizacjami biznesowymi itp.

Samorząd Gminy Stargard Szczeciński pełni rolę swoistego rodzaju koordynatora i organizatora prac nad realizacją Strategii.

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów w sposób samodzielny i wynikających z kompetencji samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- oraz na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Tabela 38 Wdrażanie strategii

WDRAŻANIE		
ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Przedłożenie zaktualizowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego poszczególnym Komisjom Rady Gminy Stargard Szczeciński.	Przewodniczący Rady Gminy	Listopad/Grudzień 2007
2. Zatwierdzenie Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego na sesji Rady Gminy.	Rada Gminy	Grudzień 2007
3. Przesłanie uchwalonej Strategii do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.	Wójt Gminy	Styczeń 2008
4. Opracowanie strony www w Internecie z zamieszczeniem zaktualizowanej Strategii w języku polskim i angielskim.	Wójt Gminy	Styczeń 2008
5. Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania.	Rada Gminy	2007 - 2020

12. MONITOROWANIE STRATEGII

Monitoring Strategii będzie jej nieodłącznym elementem i ciągłym procesem obserwacji zmian wybranych wskaźników, co zapewni skuteczny przepływ informacji oraz stałą aktualizację bazy danych.

Monitoring będzie uwzględniał następujące obszary tematyczne:

- systematyczne gromadzenie danych liczbowych,
- aktualizację informacji ze sfery uwarunkowań prawnych i formalnych,
- prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz stopnia wdrożenia projektów (po opracowaniu programów operacyjnych) w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami, a stanem aktualnym na okres sprawozdawczy,
- planowanie zmian w strategii wraz z analizą przyczyn modyfikacji.

Monitoring w długofalowej perspektywie umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów, wskaże nowe źródła pozyskiwania funduszy na realizację zadań oraz dodatkowo uzyskane efekty.

Podstawą monitorowania Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński będzie analiza wskaźnikowa przyjętych kierunków działania we wszystkich celach wymienionych i zhierarchizowanych w wybranym wariacie rozwoju gminy Stargard Szczeciński.

Przyjęto do oceny kierunków działania wskaźnik produktu i wskaźnik rezultatu. Przyjęte wskaźniki oceny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39 Wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu oceny kierunków działania

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Cel strategiczny I A – Podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury technicznej.			
Kierunek działania I	Rozbudowa i przebudowa zbiorczej sieci wodno-kanalizacyjnej w obszarach zwartej zabudowy, nowej zabudowy mieszkaniowej i terenów inwestycyjnych.	Długość (w km) nowo wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej w obszarach zwartej zabudowy, nowej zabudowy mieszkaniowej i terenów inwestycyjnych.	Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej. Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Pojemność (w m ³) nieczystości płynnych odprowadzanych do oczyszczalni ścieków.
Kierunek działania II	Poprawa stanu technicznego dróg przebiegających przez teren gminy.	Długość (w km) przebudowanych dróg przebiegających przez teren gminy.	Średniobowe natężenie ruchu pojazdów kołowych (SDR) na przebudowanych drogach. Skrócenie czasu przejazdu pomiędzy miejscowościami gminnymi połączonymi przebudowanymi drogami. Zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia środowiska, liczby kolizji, zdarzeń drogowych spowodowanych stanem technicznym dróg.
Kierunek działania III	Rozbudowa i przebudowa obiektów infrastruktury okołodrogowej (m.in. chodniki, spowalnicze, ścieżki rowerowe, oświetlenie).	Liczba projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa na drogach. Długość (w km) nowo wybudowanych i przebudowanych chodników na terenie gminy. Długość (w km) nowo wybudowanych i przebudowanych ścieżek rowerowych na terenie gminy. Liczba nowo zamontowanych i przebudowanych punktów świetlnych na terenie gminy.	Liczba zamontowanych spowalniczy mających na celu poprawę bezpieczeństwa na drogach. Liczba użytkowników nowo wybudowanych i przebudowanych chodników na terenie gminy. Liczba użytkowników nowo wybudowanych i przebudowanych ścieżek rowerowych na terenie gminy. Długość (w km) ciągów komunikacyjnych, wzdłuż których przebudowano i uzupełniono oświetlenie uliczne.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Cel strategiczny I B – Podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury oświatowej i sportowej.			
Kierunek działania I	Przebudowa istniejących Szkół Podstawowych wraz z ich doposażeniem w nowoczesny sprzęt dydaktyczny.	Liczba przebudowanych Szkół Podstawowych. Powierzchnia (w m ²) przebudowanych Szkół Podstawowych. Liczba Szkół Podstawowych, które zostały doposażone w nowoczesny sprzęt dydaktyczny.	Liczba uczniów uczęszczających do przebudowanych Szkół Podstawowych. Liczba uczniów Szkół Podstawowych korzystających z nowoczesnego sprzętu dydaktycznego.
Kierunek działania II	Budowa i przebudowa sal gimnastycznych.	Powierzchnia (w m ²) nowo wybudowanych i przebudowanych sal gimnastycznych.	Liczba użytkowników korzystających z nowo wybudowanych i przebudowanych sal gimnastycznych.
Kierunek działania III	Budowa i przebudowa otwartej bazy sportowej – boiska z zapleczem socjalnym i sportowym.	Liczba nowo wybudowanej i przebudowanej otwartej bazy sportowej na terenie gminy. Liczba nowo wybudowanych i przebudowanych boisk.	Liczba użytkowników korzystających z nowo wybudowanej i przebudowanej otwartej bazy sportowej na terenie gminy. Liczba użytkowników korzystających z nowo wybudowanych i przebudowanych boisk.
Priorytet II A – Działać na rzecz efektywnego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych środków pozabudżetowych na rzecz rozwoju Gminy Stargard Szczeciński.			
Kierunek działania I	Edukacja pracowników Urzędu Gminy oraz bezpośrednich beneficjentów (np. rolnicy, prowadzący działalność gospodarczą) w zakresie możliwości dofinansowania planowanych inwestycji ze środków UE.	Liczba zorganizowanych szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy w zakresie możliwości dofinansowania planowanych inwestycji ze środków UE. Liczba zorganizowanych szkoleń dla bezpośrednich beneficjentów dotacji UE.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków UE na realizację inwestycji publicznych na terenie gminy Stargard Szczeciński dzięki przeprowadzonym szkoleniom. Liczba bezpośrednich beneficjentów dotacji UE spośród tych, którzy wcześniej brali udział w szkoleniach.
Kierunek działania II	Opracowanie dokumentacji technicznych i kosztorysowych umożliwiających absorpcję środków UE na planowane inwestycje w gminie.	Liczba opracowanych dokumentacji technicznych i kosztorysowych na planowane inwestycje w gminie Stargard Szczeciński.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków UE na realizację inwestycji publicznych na terenie gminy Stargard Szczeciński.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Kierunek działania III	Zabezpieczenie środków własnych dla realizacji inwestycji publicznych oraz tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych.	Wartość (w PLN) zabezpieczonych w budżecie gminy środków własnych na realizację inwestycji publicznych. Liczba projektów mających na celu pozyskanie środków pozabudżetowych dla realizacji inwestycji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.	Wartość (w PLN) zrealizowanych inwestycji publicznych. Wartość (w PLN) pozyskanych środków pozabudżetowych dla inwestycji realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
Priorytet II B – Pozyskiwać inwestorów zewnętrznych dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.			
Kierunek działania I	Tworzenie i aktualizacja Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dla lokalizacji nowych inwestycji w atrakcyjnych obszarach gminy.	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych umożliwiających realizację inwestycji w atrakcyjnych obszarach gminy. Liczba projektów umożliwiających realizację inwestycji w atrakcyjnych obszarach gminy.	Liczba / wartość w PLN inwestycji zrealizowanych w atrakcyjnych obszarach gminy. Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych w atrakcyjnych obszarach gminy.
Kierunek działania II	Promocja walorów gospodarczych gminy (wolnych terenów inwestycyjnych) dla pozyskania inwestorów.	Liczba utworzonych projektów promujących walory gospodarcze gminy.	Liczba pozyskanych inwestorów dzięki promocji walorów gospodarczych gminy. Wartość (w PLN) zainwestowanego kapitału w przedsięwzięcia gospodarcze.
Kierunek działania III	Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie gminy – uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę wolnych terenów inwestycyjnych.	Liczba projektów mających na celu uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę techniczną wolnych terenów inwestycyjnych.	Powierzchnia (w ha) uzbrojonych wolnych terenów inwestycyjnych. Wartość (w PLN) zainwestowanego kapitału w przedsięwzięcia gospodarcze.
Priorytet II C – Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej.			
Kierunek działania I	Budowa Gminnej Biblioteki Publicznej.	Powierzchnia (w m ²) nowo wybudowanej Gminnej Biblioteki Publicznej.	Liczba użytkowników korzystających z oferty kulturalnej nowo wybudowanej Gminnej Biblioteki Publicznej.
Kierunek działania II	Budowa nowych i przebudowa istniejących świetlic wiejskich wraz z utworzeniem Gminnego Domu Kultury.	Liczba nowo wybudowanych i przebudowanych świetlic wiejskich na terenie gminy. Powierzchnia (w m ²) utworzonego Gminnego Domu Kultury.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z ofert kulturalnych nowo wybudowanych i przebudowanych świetlic wiejskich. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty kulturalnej utworzonego Gminnego Domu Kultury.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Kierunek działania III	Doposażenie gminnych placówek kulturalnych w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu.	Liczba gminnych placówek kulturalnych, które zostały doposażone w pomoce dydaktyczne. Liczba gminnych placówek kulturalnych, które zostały doposażone w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu.	Liczba użytkowników korzystających z nowych pomocy dydaktycznych. Liczba użytkowników korzystających z nowego sprzętu komputerowego z dostępem do Internetu.
Priorytet II D – Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.			
Kierunek działania I	Wyznaczanie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym indywidualnego.	Liczba projektów mających na celu wyznaczenie w MPZP nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym indywidualnego.	Powierzchnia (w ha) nowych terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy. Powierzchnia (w ha) nowych terenów przeznaczonych pod budownictwo indywidualne na terenie gminy.
Kierunek działania II	Uzbrajanie w niezbędną infrastrukturę techniczną nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.	Liczba projektów mających na celu uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę techniczną nowych terenów przeznaczonych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.	Powierzchnia (w ha) uzbrojonych terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy.
Kierunek działania III	Stworzyć warunki do rozwoju budownictwa socjalnego.	Liczba utworzonych projektów mających na celu rozwój budownictwa socjalnego.	Liczba nowo powstałych mieszkań socjalnych. Powierzchnia (w m ²) nowo powstałych mieszkań socjalnych.
Cel niezbędny III A – Stworzyć warunki do dalszego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy.			
Kierunek działania I	Wyznaczenie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego nowych terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej wraz z budową i rozbudową infrastruktury otoczenia biznesu.	Liczba projektów mających na celu wyznaczenie w MPZP nowych terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej. Liczba nowo wybudowanych i rozbudowanych obiektów infrastruktury otoczenia biznesu na terenie gminy.	Powierzchnia (w ha) nowych terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą na terenie gminy. Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw na terenie gminy z tytułu nowo wybudowanych i rozbudowanych obiektów infrastruktury otoczenia biznesu.
Kierunek działania II	Stworzenie własnego systemu preferencyjnych podatków lokalnych zgodnych z ustawą o pomocy publicznej.	Pakiet uchwał Rady Gminy regulujących warunki korzystania z ulg podatkowych przez małe i średnie przedsiębiorstwa.	Liczba małych i średnich przedsiębiorstw, którzy korzystają z ulg podatkowych. Wartość (w PLN) zainwestowanego kapitału w przedsięwzięcia gospodarcze.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Kierunek działania III	Stworzenie pakietu bezpłatnego doradztwa dla sektora MSP.	Liczba zorganizowanych szkoleń dla sektora MSP. Liczba utworzonych punktów doradztwa dla MSP.	Liczba beneficjentów, którzy wzięli udział w szkoleniach. Liczba beneficjentów korzystających z usług punktów doradztwa.
Cel niezbędny III B – Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury społecznej.			
Kierunek działania I	Rozbudowa sieci ognisk przedszkolnych.	Liczba nowo powstałych ognisk przedszkolnych na terenie gminy.	Liczba dzieci z terenu gminy uczęszczających do nowo powstałych ognisk przedszkolnych.
Kierunek działania II	Organizacja świetlic socjoterapeutycznych z pełnym programem zajęć profilaktycznych i opieką psychologiczną.	Liczba nowo powstałych świetlic socjoterapeutycznych z pełnym programem zajęć profilaktycznych i opieką psychologiczną.	Liczba dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych.
Kierunek działania III	Zwiększenie dostępności do podstawowych usług medycznych poprzez stworzenie sieci Ośrodków Zdrowia na terenie gminy.	Liczba projektów mających na celu zwiększenie dostępności do podstawowych usług medycznych. Liczba utworzonych Ośrodków Zdrowia na terenie gminy.	Liczba pacjentów korzystających z nowo utworzonych Ośrodków Zdrowia na terenie gminy.
Cel niezbędny III C – Stworzyć warunki do gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii.			
Kierunek działania I	Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla wdrożenia produkcji energii odnawialnej – farmy wiatrowe.	Liczba utworzonych projektów na rzecz przygotowania terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla wdrożenia produkcji energii odnawialnej.	Powierzchnia (w ha) przygotowanych terenów inwestycyjnych dla produkcji energii odnawialnej. Powierzchnia (w ha) terenów, na których zlokalizowane są farmy wiatrowe.
Kierunek działania II	Wdrażanie pozyskiwania energii cieplnej z paliw alternatywnych (gaz, olej, biopaliwa, pompy ciepłe) w obiektach użyteczności publicznej korzystając z dotacji w ramach PROW.	Liczba utworzonych projektów na rzecz pozyskiwania energii cieplnej z paliw alternatywnych w obiektach użyteczności publicznej.	Liczba obiektów użyteczności publicznej pozyskujących energię ciepłą z paliw alternatywnych, w tym dzięki uzyskaniu dotacji z PROW. Wartość (w PLN) pozyskanych środków UE na rzecz wdrożenia pozyskiwania energii cieplnej z paliw alternatywnych.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Kierunek działania III	Promocja nowych technologii grzewczych (np. solary – jako naturalne źródło pozyskiwania energii cieplnej, biomasa, pompy ciepłone) wśród mieszkańców gminy.	Liczba projektów promujących nowe technologie grzewcze wśród mieszkańców gminy.	Liczba gospodarstw domowych wykorzystujących nowe technologie dla wytwarzania ciepła.
Cel niezbędny III D – Podjąć działania w kierunku odnowy obszarów wiejskich, rewitalizacji dóbr kultury oraz dziedzictwa kulturowego.			
Kierunek działania I	Inwentaryzacja zasobów społecznych i kulturowych.	Liczba utworzonych projektów z zakresu inwentaryzacji zasobów społecznych i kulturowych.	Liczba zasobów społecznych i kulturowych objętych inwentaryzacją.
Kierunek działania II	Renowacja obiektów zabytkowych i miejsc pamięci.	Liczba projektów mających na celu renowację obiektów zabytkowych i miejsc pamięci.	Wartość (w PLN) środków przeznaczonych na renowację obiektów zabytkowych i miejsc pamięci. Liczba odrestaurowanych obiektów zabytkowych i miejsc pamięci na terenie gminy.
Kierunek działania III	Tworzenie Planów Odnowy Miejscowości (PROW działanie: Odnowa i rozwój wsi) dla stworzenia możliwości absorpcji środków UE dla podwyższenia jakości życia mieszkańców.	Opracowanie Planów Odnowy Miejscowości dla poszczególnych wsi.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków UE na realizację projektów w ramach PROW. Liczba miejscowości objętych dofinansowaniem inwestycji z PROW.
Cel niezbędny III E – Sprzyjać wykorzystaniu istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych na rzecz rozwoju turystyki.			
Kierunek działania I	Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek - zbiorniki wodne jako naturalne zaplecze turystyki kwalifikowanej.	Liczba przedsięwzięć z zakresu zagospodarowania turystycznego jezior i rzek. Liczba przedsięwzięć z zakresu tworzenia różnych form turystyki kwalifikowanej w obszarach przyjeziornych i przyrzecznych (sporty wodne, spływy kajakowe itp.).	Liczba turystów krajowych i zagranicznych przebywających na terenie gminy każdego roku w obszarach przyjeziornych i przyrzecznych, korzystających z różnych form turystyki kwalifikowanej.
Kierunek działania II	Wyznaczenie i zagospodarowanie rekreacyjnych szlaków turystycznych (m.in. ścieżki przyrodnicze i szlaki pieszo-rowerowe).	Liczba projektów mających na celu wyznaczenie i zagospodarowanie rekreacyjnych szlaków turystycznych na terenie gminy. Liczba wybudowanych szlaków turystycznych (m.in. ścieżki przyrodnicze i szlaki pieszo-rowerowe) i ich długość w km.	Liczba turystów krajowych i zagranicznych przebywających na terenie gminy każdego roku, korzystających z wyznaczonych i zagospodarowanych szlaków turystycznych.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Kierunek działania III	Powiększanie bazy turystycznej w obszarze usług noclegowych i gastronomicznych wraz z rozbudową bazy agroturystycznej.	Liczba nowo powstałych obiektów bazy noclegowej. Liczba nowo powstałych punktów gastronomicznych. Liczba nowo powstałych gospodarstw agroturystycznych.	Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie gminy. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z usług gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy.
Cel niezbędny III F – Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.			
Kierunek działania I	Edukacja dzieci i młodzieży na dodatkowych zajęciach z ochrony środowiska organizowanych na bazie placówek oświatowych i kulturalnych.	Liczba dodatkowych zajęć z zakresu ochrony środowiska organizowanych na bazie placówek oświatowych i kulturalnych.	Liczba dzieci i młodzieży objętych dodatkowymi zajęciami z ochrony środowiska.
Kierunek działania II	Organizacja konkursów proekologicznych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz dorosłych mieszkańców gminy.	Liczba zorganizowanych konkursów proekologicznych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Liczba zorganizowanych konkursów proekologicznych dla dorosłych mieszkańców gminy.	Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych biorących udział w organizowanych konkursach proekologicznych. Liczba dorosłych mieszkańców gminy biorących udział w organizowanych konkursach proekologicznych.
Kierunek działania III	Edukacja społeczności lokalnej poprzez lokalne media, zebrania wiejskie w zakresie nowych technologii ochrony środowiska, wytwarzania źródeł ciepła i zagrożeń ekologicznych.	Liczba utworzonych projektów mających na celu edukację społeczności lokalnej poprzez lokalne media, zebrania wiejskie w zakresie nowych technologii ochrony środowiska, wytwarzania źródeł ciepła i zagrożeń ekologicznych.	Liczba zrealizowanych projektów mających na celu edukację społeczności lokalnej poprzez lokalne media, zebrania wiejskie w zakresie nowych technologii ochrony środowiska, wytwarzania źródeł ciepła i zagrożeń ekologicznych.
Cel niezbędny III G – Podjąć działania w kierunku poprawy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.			
Kierunek działania I	Usprawnienie komunikacji wewnętrznej w oparciu o transport publiczny i prywatny.	Liczba utworzonych projektów mających na celu usprawnienie komunikacji wewnętrznej w oparciu o transport publiczny i prywatny.	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu usprawnienia komunikacji wewnętrznej w oparciu o transport publiczny i prywatny.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Kierunek działania II	Przebudowa głównych szlaków komunikacji drogowej w obrębie gminy Stargard Szczeciński.	Długość (w km) przebudowanych głównych szlaków komunikacji drogowej przebiegających w obrębie gminy.	Średniodobowe natężenie ruchu pojazdów kołowych (SDR) na przebudowanych głównych szlakach komunikacji drogowej. Skrócenie czasu przejazdu pomiędzy miejscowościami gminnymi połączonymi przebudowanymi głównymi szlakami komunikacji drogowej. Zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia środowiska, liczby kolizji, zdarzeń drogowych spowodowanych stanem technicznym głównych szlaków komunikacji drogowej.
Kierunek działania III	Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu na terenie całej gminy.	Liczba wybudowanych punktów dostępowych do szerokopasmowego Internetu na terenie gminy.	Liczba mieszkańców (użytkowników) podłączonych do szerokopasmowego Internetu na terenie gminy.
Cel niezbędny III H – Przeciwdziałać patologiom społecznym występującym na terenie gminy.			
Kierunek działania I	Tworzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie rozpoznawania występujących w środowisku zagrożeń (alkoholizm, narkomania).	Liczba programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie rozpoznawania występujących w środowisku zagrożeń (alkoholizm, narkomania).	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej objętych programami profilaktycznymi w zakresie rozpoznawania występujących w środowisku zagrożeń (alkoholizm, narkomania).
Kierunek działania II	Tworzenie grup wsparcia dla osób zagrożonych tzw. wykluczeniem społecznym (np. lokalne grupy AA).	Liczba utworzonych grup wsparcia dla osób zagrożonych tzw. wykluczeniem społecznym.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających z utworzonych grup wsparcia.
Kierunek działania III	Organizacja opieki pedagogicznej i psychologicznej dla dzieci z rodzin patologicznych.	Liczba projektów mających na celu organizację opieki pedagogicznej i psychologicznej dla dzieci z rodzin patologicznych.	Liczba dzieci z rodzin patologicznych objętych opieką pedagogiczną i psychologiczną.

Tabela 40 Monitorowanie strategii

MONITOROWANIE		
ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Monitorowanie Strategii przez Przewodniczących Komisji Stałych.	Rada Gminy	2007 -2020
2. Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji celów i kierunków działania.	Rada Gminy	sesja absolutoryjna każdego roku
3. Ocena realizacji strategii.	Rada Gminy	Raz na dwa lata
4. Wprowadzanie korekt do Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński.*	Rada Gminy	Każdorazowo według potrzeb na wniosek poszczególnych komisji Rady Gminy lub Wójta Gminy
5. Organizacja debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności.	Rada Gminy	Co cztery lata

* Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą na skutek zdarzeń wcześniej nieprzewidywalnych lub z innych ważnych powodów strategia może zostać skorygowana w każdym z jej rozdziałów, o ile wniosek z uzasadnieniem złoży jedna z komisji Rady Gminy lub Wójt Gminy na ręce Przewodniczącego Rady Gminy. Wniosek taki Przewodniczący Rady Gminy poddaje procedurze zatwierdzenia, jak w przypadku każdego projektu uchwały Rady Gminy.

13. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

WYKAZ TABEL:

Tabela 1 Wykaz sołectw wchodzących w skład gminy Stargard Szczeciński	10
Tabela 2 Przekrój statystyczny gminy Stargard Szczeciński – stan na koniec 2006 r.	11
Tabela 3 Dochody i wydatki budżetu Gminy Stargard Szczeciński na koniec 2006 r.	13
Tabela 4 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej.....	17
Tabela 5 Szkielet układu drogowego gminy Stargard Szczeciński	18
Tabela 6 Wykaz mostów i wiaduktów na terenie gminy.....	18
Tabela 7 Wykaz dróg gminnych przebiegających przez teren gminy	19
Tabela 8 Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy	20
Tabela 9 Wykaz dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy.....	20
Tabela 10 Wykaz dróg krajowych przebiegających przez teren gminy.....	21
Tabela 11 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.....	28
Tabela 12 Aktualny wykaz placówek przedszkolnych kl. O	30
Tabela 13 Aktualny wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych.....	31
Tabela 14 Aktualny wykaz świetlic wiejskich.....	33
Tabela 15 Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych gminy Stargard Szczeciński na dzień 31.12.2006 r..	34
Tabela 16 Udzielone świadczenia – zadania własne gmin – za 2006 rok.....	36
Tabela 17 Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom – za 2006 rok.....	37
Tabela 18 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w 2006 roku.....	37
Tabela 19 Powody przyznania pomocy w 2006 roku	38
Tabela 20 Struktura osób bezrobotnych w gminie Stargard Szczeciński wg wykształcenia	40
Tabela 21 Bezpieczeństwo publiczne w gminie Stargard Szczeciński	44
Tabela 22 Analiza SWOT gminy Stargard Szczeciński.....	49
Tabela 23 Diagnoza stanu – obszar infrastruktura.....	52
Tabela 24 Diagnoza stanu – obszar gospodarka.....	53
Tabela 25 Diagnoza stanu – obszar przestrzeń.....	53
Tabela 26 Diagnoza stanu – obszar społeczność.....	54
Tabela 27 Diagnoza stanu – obszar ekologia	54
Tabela 28 INFRASTRUKTURA – cele i kierunki działania	58
Tabela 29 GOSPODARKA – cele i kierunki działania	59
Tabela 30 PRZESTRZEŃ – cele i kierunki działania.....	60
Tabela 31 SPOŁECZNOŚĆ – cele i kierunki działania.....	61
Tabela 32 EKOLOGIA – cele i kierunki działania	62
Tabela 33 Wybrany Wariant Rozwoju	64
Tabela 34 Przedsięwzięcia inwestycyjne gminy Stargard Szczeciński	73
Tabela 35 C.d. Przedsięwzięcia inwestycyjne gminy Stargard Szczeciński	74
Tabela 36 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”	77
Tabela 37 C.d. Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”	78
Tabela 38 Wdrażanie strategii	82
Tabela 39 Wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu oceny kierunków działania	84
Tabela 40 Monitorowanie strategii.....	92

WYKAZ WYKRESÓW:

Wykres 1 Struktura ekonomiczna ludności.....	11
Wykres 2 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności	12
Wykres 3 Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe – zgony): urodzenia żywe.....	12
Wykres 4 Dochody budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca	13
Wykres 5 Dochody własne budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca	14
Wykres 6 Samodzielność budżetów gmin – procent dochodów własnych w dochodach ogółem	14
Wykres 7 Wydatki budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca.....	15
Wykres 8 Wydatki inwestycyjne budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca.....	15
Wykres 9 Procent wydatków inwestycyjnych budżetów gmin w wydatkach ogółem	16
Wykres 10 Dochody i wydatki budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca.....	16
Wykres 11 Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej	17
Wykres 12 Stopa bezrobocia % - kwartalnie	39
Wykres 13 Odsetek bezrobocia (w %)	41
Wykres 14 Struktura procentowa bezrobocia według płci.....	41
Wykres 15 Struktura procentowa bezrobocia według poziomu wykształcenia.....	42
Wykres 16 Struktura procentowa bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem.....	42
Wykres 17 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych wg skali ważności	75
Wykres 18 C.d. Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych wg skali ważności	76
Wykres 19 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”	79
Wykres 20 C.d. Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w kategorii oceny „Bardzo ważne”	80

WYKAZ RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Położenie gminy Stargard Szczeciński na terenie powiatu stargardzkiego.....	7
---	---